

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Lucie Špičková

Předžalobní výzva

Diplomová práce

Olomouc 2016

„Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Předžalobní výzva vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.“

V Lošticích dne 20. 10. 2016

Lucie Špičková

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí své diplomové práce JUDr. Kláře Hamulřákové, Ph.D., za odborné vedení, cenné rady, ochotu a vstřícnost, které mi v průběhu zpracování této diplomové práce věnovala. Také bych chtěla poděkovat svému bratru Mgr. Janu Špičkoví za poskytnutí praktického pohledu na zpracovávanou problematiku a zajímavých podnětů k úvaze.

Obsah

1	Úvod	5
2	Předžalobní výzva	7
2.1	Úvodní poznámky	7
2.2	Institut předžalobní výzvy	7
2.3	Smysl a účel institutu předžalobní výzvy.....	9
2.4	Nutné náležitosti předžalobní výzvy.....	10
2.5	Doručování.....	14
2.6	Předžalobní výzva vs. výzva k plnění.....	18
2.7	Odměna advokáta za sepsání předžalobní výzvy a náhrada nákladů řízení	19
2.8	Přiznání náhrady nákladů řízení i při nezaslání výzvy	23
2.9	Předžalobní výzva a rozkazní řízení.....	25
2.9.1	Směnečný platební rozkaz.....	27
2.10	Stanovisko Nejvyššího soudu	28
2.11	Shrnutí.....	30
2.12	Předžalobní výzva v exekučním řízení?.....	32
3	Závěr	33
	Seznam použitých zdrojů	38
	Abstrakt	41
	Abstract	42

1 Úvod

Tématem této diplomové práce je v českém právním řádu poměrně mladý institut předžalobní výzvy (upomínky), upravený v §142a zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „OSŘ“), který zakotvuje povinnost věřitele zaslat dlužníkovi výzvu k plnění ještě předtím, než se v dané věci obrátí s žalobou na soud.

Ačkoliv se na první pohled může tento institut zdát logickým a srozumitelným, při podrobnějším zkoumání zjistíme, že způsobuje určité výkladové obtíže (umocněné absencí důvodové zprávy), které mohou později mít pro věřitele často zásadní důsledky v podobě odepření náhrady nákladů soudního řízení. Účelem této práce proto bude zevrubná analýza §142a OSŘ, zejména vypořádání se s některými problematickými aspekty, zhodnocení skutečného přínosu tohoto institutu v praxi, shrnutí dosavadní judikatury, doporučení de lege ferenda a samozřejmě zodpovězení výzkumných otázek, zejména: jaký je smysl a účel tohoto institutu? Má tento dlužnický benefit náležet všem dlužníkům bez rozdílu? Jaké jsou nutné náležitosti předžalobní výzvy? Jak velké dobrodiní pro dlužníky předžalobní výzva představuje? Kdy je možné přiznat žalobci náklady řízení i přes nesplnění povinnosti zaslat předžalobní výzvu? Měla by být předžalobní výzva úkonem advokáta? Metodou syntézy, navazující na analýzu, se pokusím na tyto otázky odpovědět.

Vycházím z hypotézy, že soudy zaujaly k předžalobní výzvě příliš formalistický postoj a např. vyžadují náležitosti, které ze znění §142a OSŘ nevyplývají, čímž zatěžují věřitele nutností nést náklady řízení v situacích, kdy je účel předžalobní výzvy naplněn. Rovněž podrobím kritické analýze související východisko zákonodárce, který považuje za zcela běžné, aby měl dlužník tolik dluhů, že na něm nelze považovat, aby si všechny pamatoval.

Hlavním zdrojem, ze kterého tato práce čerpá, jsou odborné časopisy, kde bylo dané téma hojně diskutováno a ze vzájemných reakcí autorů lze dobře vysledovat různá stanoviska k dílčím problémům a jednotlivé názory konfrontovat. Dalším podkladem jsou odborné komentáře k občanskému soudnímu řádu a bohatá judikatura soudů, která prošla názorovým vývojem a která dokládá, že některé záležitosti související s předžalobní výzvou v praxi skutečně způsobily obtíže. V monografiích tomuto tématu není věnován prostor, více informací obsahují odborné internetové články. Za použití metody dotazování jsem se také obrátila na soudkyni okresního soudu v Olomouci a olomouckou advokátní kancelář.

Úvodní kapitoly jsou zaměřeny spíše teoreticky, kdy je v nich rozebrána samotná právní povaha institutu předžalobní výzvy a také smysl a účel §142a OSŘ, který je důležitý především z hlediska teleologického výkladu. Poté následuje problematika náležitostí předžalobní upomínky a možnosti doručování a také již praktičtější otázky odměny advokáta za sepsání výzvy a náhrady

nákladů řízení, kde jsou mj. komparativní metodou demonstrovány dvě modelové situace z hlediska prospěšnosti pro dlužníka – jedna s nutností zasílat předžalobní upomínku a druhá bez této povinnosti. Pozornost je také věnována případům, kdy je možné (a vhodné) přiznat věřiteli náhradu nákladů soudního řízení i přesto, že předžalobní výzvu dlužníkovi nezaslal (tzv. *důvody zvláštního zřetele hodné* dle §142a odst. 2 OSŘ). V závěru je věnována samostatná kapitola stanovisku nejvyšších soudních instancí k této problematice, kde je vidět judikaturní posun od formálního přístupu soudů nižších stupňů.

2 Předžalobní výzva

2.1 Úvodní poznámky

Novelou zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád,¹ provedenou zákonem č. 396/2012 Sb., s účinností od 1. 1. 2013, zavedl zákonodárce v §142a OSŘ do českého právního řádu institut tzv. předžalobní výzvy (upomínky). Tento institut spočívá v povinnosti věřitele zaslat dlužníku výzvu k plnění, a to nejméně 7 dní předtím, než se v dané věci obrátí s žalobou na soud, jinak mu jako žalobci v řízení nebude ani v případě úspěchu přiznána náhrada nákladů řízení.

Z §142a OSŘ vyplývá, že povinnost zaslat předžalobní výzvu se týká pouze žalob o splnění povinnosti (která samozřejmě nemusí být nutně pouze peněžitým plněním, ale třeba i vydáním věci aj.), jde tedy o ono známé *dare, facere, omittere, pati*. Naopak se neuplatní u žalob o osobním stavu (což vyplývá z logiky procesních souvislostí).² Je otázka, jak to bude u žalob určovacích – i zde někteří autoři připouštějí využití předžalobní výzvy³, byť dikce zákona hovoří o splnění povinnosti.

Použití §142a OSŘ nepřichází v úvahu v řízeních, která lze zahájit i bez návrhu (už jen proto, že předmětné ustanovení hovoří o žalobci a žalovaném).⁴

V následujících kapitolách se tedy budeme zabývat detailním rozbořením §142a OSŘ a jeho důsledky a problémy, které přináší do teorie a aplikační praxe.

2.2 Institut předžalobní výzvy

Znění §142a OSŘ je následující:

(1) „Žalobce, který měl úspěch v řízení o splnění povinnosti, má právo na náhradu nákladů řízení proti žalovanému, jen jestliže žalovanému ve lhůtě nejméně 7 dnů před podáním návrhu na zahájení řízení zaslal na adresu pro doručování, případně na poslední známou adresu výzvu k plnění.

(2) *Jsou-li tu důvody hodné zvláštního zřetele, může soud výjimečně náhradu nákladů řízení zcela nebo zčásti žalobci přiznat i v případě, že žalobce žalovanému výzvu k plnění za podmínek uvedených v odstavci 1 nezaslal.*“

Při určení právní povahy institutu předžalobní výzvy narazíme na jisté obtíže. Zejména není jasné, zda se jedná o procesní úkon, hmotněprávní jednání či hmotněprávní nárok – objevují se

¹ zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

² BÍLÝ, Martin. In SVOBODA, Karel (ed). *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 499 (§142a OSŘ).

³ BÍLÝ, Martin. Předžalobní výzva – důsledky a problémy. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 3, s. 94.

⁴ JIRSA, Jaromír. In JIRSA, Jaromír (ed). *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. §79-180 občanského soudního řádu. Vydání druhé, doplněné a upravené*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 411 (§142a).

zastánci různých koncepcí.⁵ Existují dokonce názory, že se jedná o jakýsi „hybrid“ na pomezí hmotného a procesního práva – do doby podání žaloby se jedná o nárok hmotněprávní, poté již procesní.⁶

Ani soudy tuto otázku ihned jednoznačně nevyhodnotily a prošla judikaturním vývojem – např. Vrchní soud v Olomouci považoval předžalobní výzvu za příslušenství pohledávky, tedy (subjektivní) hmotné právo, které bylo třeba uplatnit jako zvláštní hmotněprávní nárok,⁷ avšak později tyto své závěry přehodnotil a uvedl, že předžalobní výzva je jednostranný procesní úkon.⁸

Právní jednání (§ 545 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „OZ“) je projev vůle, jež vyvolává určité právní následky, kterými jsou vznik, změna nebo zánik subjektivních práv a povinností.⁹ Zaslání předžalobní výzvy však takovéto účinky nepůsobí, pouze ovlivňuje možný budoucí nárok žalobce z hlediska nákladů řízení. Z tohoto pohledu se tedy jeví správnější koncepce procesního úkonu.

Problém však nastane v okamžiku, kdy k zahájení řízení nedojde, dlužník dluh na výzvu uhradí a věřitel po něm bude požadovat náklady na zaslání výzvy (zejm. odměnu advokáta – podrobněji viz kapitola 2.7). V tomto případě nezbyvá než tento náklad označit za příslušenství pohledávky dle § 513 OZ jako náklad spojený s jejím uplatněním – tedy hmotněprávní nárok (nikoli právní jednání). Vzhledem k tomu potom docházím k závěru, že do doby podání žaloby se bude jednat o hmotněprávní nárok (a proplacení bude požadováno jako náklad spojený s uplatněním pohledávky), poté však již procesní úkon (zde bude proplacení požadováno v rámci náhrady nákladů řízení).

Další otázkou je zhodnocení §142a OSŘ z hlediska kogentnosti a dispozitivnosti, tedy zda by bylo možné smluvně vyloučit aplikaci tohoto ustanovení.

Pokud necháme stranou otázky ochrany slabší strany a představíme si tuto situaci např. ve vztahu mezi dvěma podnikateli, nevidím důvod, proč by nebylo možné jiné ujednání. V rámci obecně kogentního procesního práva by tato možnost byla velmi vzácným jevem, ovšem musíme mít na paměti, že zde se nejedná o úkon směřující vůči soudu, ale vůči druhé smluvní straně – dlužník se vzdává určitého „bonusu zapomnětlivosti“, který mu zákonodárce poskytuje. Dalo by se také uvažovat o možnosti podřadit toto ujednání stran o neaplikaci §142a OSŘ pod pojem

⁵ Procesní úkon např. TICHÝ, Jan. Jiný pohled na předžalobní výzvu a náklady s ní spojené. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 8, s. 287. Hmotněprávní jednání např. BILÝ, Martin. Předžalobní výzva – důsledky a problémy. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 3, s. 94.

⁶ SVOBODA, Karel. Jaké problémy působí předžalobní výzva. *Právní rádce*, 2013, roč. 20, č. 9, s. 38.

⁷ Např. rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci sp. zn. 1Co 372/2013, 1Co 373/2013, 1Co 375/2013, 1Co 383/2013.

⁸ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 12. 2. 2014, sp. zn. 1 Co 524/2013.

⁹ HANDLAR, Jiří. In LAVICKÝ, Petr (ed). *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář*. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1942.

důvody zvláštního zřetele hodné, o kterém hovoří odst. 2 předmětné normy – to už je ovšem na uvážení soudu.

Nutno dodat, že odepření náhrady nákladů řízení úspěšnému žalobci podle ustanovení §142a odst. 1 OSŘ se vzhledem ke svému účelu uplatní jen v řízení před soudem I. stupně.¹⁰ Také v řízení vykonávacím nemá předžalobní výzvy žádné procesní důsledky.¹¹

2.3 Smysl a účel institutu předžalobní výzvy

Co do smyslu a účelu daného ustanovení, bohužel nelze vyjít z důvodové zprávy, která zde mlčí, avšak po vzoru Nejvyššího soudu¹² lze, poněkud nezvyklým způsobem, tyto informace čerpat z průběhu (čtyřicáté) schůze Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, konané dne 7. června 2012 a dne 13. června 2012. Na této schůzi uvedl z pověření vlády tehdejší ministr spravedlnosti Jiří Pospíšil, že cílem, který novela sleduje, je odstranění přílišných tvrdostí dosavadní právní úpravy, kdy dlužník opomene zaplatit malý dluh (např. poplatek za elektřinu) a během následujícího soudního řízení se tento dluh několikanásobně navýší v důsledku povinnosti k náhradě nákladů řízení. Jedná se tedy o dlužníky, kteří by jinak zaplatili dobrovolně, v důsledku čehož by k soudnímu řízení nemuselo vůbec dojít. Nárůstem dluhu o úroky z prodlení, odměnu advokáta a odměnu exekutora by měli být postiženi pouze ti, kteří věděli, že dluží, měli šanci zaplatit, a přesto dobrovolně nezaplatili.¹³

Ústavní soud k otázce smyslu a účelu ustanovení §142a OSŘ uvedl, že z teleologického výkladu daného ustanovení vyplývá, že stěžejním důvodem pro jeho zakotvení bylo zamezit neúměrnému a neúčelnému navyšování nákladů soudního řízení, které měly představovat zdroje snadného výdělku. Proto má předžalobní výzva představovat poslední upozornění dlužníka na existenci jeho závazku, na něž v případě pasivity v plnění povinnosti navazuje samotné soudní řízení.¹⁴

Podle zákonodárce navíc nelze po občanech žádat, aby měli v každou jednotlivou chvíli povědomost o svých dlužích, zatímco povinnost věřitele předsoudně vyzvat je snadná a odlehčí justici o věci, kde soud působí pouze jako oficiální doručující orgán.¹⁵

Nabízí se ovšem otázka, proč zákonodárce považuje za přehnané po občanech tuto vědomost o vlastních dlužích požadovat? Dle §4 odst. 1 OZ se má za to, že každá svéprávná osoba má rozum průměrného člověka i schopnost užívat jej s běžnou péčí a opatrností a každý

¹⁰ Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 28. 5. 2015, sp. zn. 20 Co 176/2015.

¹¹ Usnesení Krajského soudu v Ostravě (pobočka Olomouc) ze dne 29. 4. 2014, sp. zn. 40 Co 243/2014.

¹² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 2. 2015, sp. zn. 29 Cdo 4388/2013.

¹³ bod číslo 10, vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 537), druhé čtení; bod číslo 76, třetí čtení.

¹⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 18. 5. 2015, sp. zn. I. ÚS 4047/14.

¹⁵ BÍLÝ, Martin. In SVOBODA, Karel (ed). *Občanský soudní řád. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 498 (§142a OSŘ).

toto od ní může v právním styku očekávat. Má snad průměrný občan tolik dluhů, že po něm nemůžeme požadovat, aby si všechny pamatoval či sepsal? Dokonce není ani stanovena žádná výjimka pro obchodní styk mezi podnikateli; i když tedy půjde o dlužníka – podnikatele jednajícího v rámci svého podnikání, nelze po něm dle zákonodárce požadovat vědomost o vlastních dluzích (!) a věřitel jej musí upomínat předžalobní výzvou.

Nutno podotknout, že hmotné právo ukládá dlužníkovi povinnost (není –li sjednáno jinak) plnit i bez vyzvání, pokud je čas plnění stanoven (§1958 odst. 1 OZ). Zde tedy zákon přímo předpokládá vědomí dlužníka o dluhu a okamžiku jeho splatnosti.

Smysl a účel §142a OSŘ však činí některé další výkladové problémy – zejména se jedná o nezbytné náležitosti předžalobní výzvy, které zákon přímo nestanoví a soudy je poté vyvozovaly „z logiky věci“ (viz dále). Především nutnost upozornit na hrozící soudní řízení zapříčinila střet názorů odborné veřejnosti.

Další nejasnosti vzbudila formulace povinnosti *zaslat* předžalobní výzvu dlužníkovi – vznikla tak debata o tom, zda je nutno předžalobní výzvu skutečně doručit do dlužníkovy sféry dispozice.

Tyto a další aspekty budou blíže rozebrány v jednotlivých kapitolách.

2.4 Nutné náležitosti předžalobní výzvy

Při stanovení všech nutných náležitostí předžalobní výzvy vycházíme z usnesení Vrchního soudu v Olomouci, neboť toto rozhodnutí bylo jedním z prvních, které se náležitostmi předžalobní výzvy zabývalo a jeho závěry převzaly ve svých rozhodnutích i další soudy.¹⁶

Soud zde uvádí, že výčet náležitostí není stanoven výslovným zněním §142a OSŘ, ale logikou věci. Dle předmětného usnesení tedy nezbytné náležitosti tvoří:

- a) identifikace věřitele a dlužníka,
- b) výše pohledávky (dluhu),
- c) právní titul pohledávky, případně vylíčení skutkových okolností z nichž právní titul vyplývá
- d) výzva k uhrazení dluhu a následné upozornění, že při neuposlechnutí v poskytnuté lhůtě bude následovat podání k soudu,
- e) podpis oprávněné osoby.

Výzvu je dále nutno zaslat dlužníku nejméně 7 dní před podáním žaloby na adresu pro doručování (případně poslední známou adresu).

Ad. a): Předžalobní výzva je samozřejmě adresována dlužníku; jestliže je dlužníků více, tak každému z nich zvlášť. Komplikovanější situace nastává v okamžiku, kdy mají být žalováni i

¹⁶ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 12.02.2014, sp. zn. 1 Co 524/2013.

ručitelé – předsoudní výzva ručiteli by měla následovat až po uplynutí lhůty stanovené věřitelem dlužníkovi.¹⁷ Toto vyplývá z povahy ručitelského závazku jako subsidiárního ke vztahu dlužníka a věřitele.

Ačkoliv dikce zákona hovoří o tom, že povinnost zaslání výzvy náleží žalobci, zřejmě nemůžeme trvat na tom, že to vždy musí být žalobce (věřitel) osobně. Předně může být věřitel zastoupen advokátem, zákonným zástupcem či opatrovníkem, kteří jednají za něj, ale také se může jednat o osobu třetí, tedy rozdílnou od věřitele, která má na výsledku osobní zájem (např. ručitel, z procesního hlediska pak také vedlejší účastník).¹⁸

Ad. b): Jde-li o peněžitou pohledávku, postačí uvést výši jistiny, není třeba specifikovat příslušenství¹⁹, ačkoliv i to by bylo samozřejmě vhodné. Jestliže dlužník na výzvu zaplatí jistinu, je třeba jej znovu vyzvat k zaplacení příslušenství.²⁰ Problém ovšem nastává, pokud dluh dále narůstá (např. zvyšuje se škoda) – potom je třeba předložit soudu argumenty, proč je žalovaná částka vyšší než v předžalobní výzvě. Z těchto důvodů lze doporučit zaslání výzvy krátce před podáním žaloby a případně v ní uvést, jak se dluh dále bude zvyšovat (alespoň přibližně).²¹

Povinnost uvést výši dluhu je také vhodný nástroj obrany proti praktikám „inkasních agentur“, které často odmítají sdělit právě výši dluhu.²²

Ad. c): Jestliže má předžalobní výzva připomenout dluh dlužníku, je třeba, aby z ní bylo dlužníku zřejmé, kdo je jeho věřitelem a jakou konkrétní pohledávku se snaží uspokojit, přičemž zřejmě není nutné, aby z jejího obsahu byla pohledávka seznatelná i třetím osobám.²³ Jako nejvhodnější způsob se jeví např. odkaz na smlouvu nebo na fakturu.²⁴

Dle M. Bílého není třeba na tomto místě podléhat zbytečnými formalitám – pokud např. někdo napíše svému sousedovi, aby mu vrátil „těch dvacet tisíc, co mu loni půjčil“ a pohrozí žalobou (a zároveň zde není více podobných závazků mezi stranami), není důvod výzvu považovat za neurčitou.²⁵ S tímto názorem se ztotožňuji s důrazem na to, že je vždy nutné

¹⁷ KOUKAL, Pavel, HANKOVÁ, Lenka. *Předžalobní výzva ke plnění podle 142a občanského soudního řádu* [online]. epravo.cz, 5. května 2014 [cit. 11.10.2014]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/predzalobni-vyzva-k-plneni-podle-142a-obcanskeho-soudniho-radu-94049.html>>.

¹⁸ BÍLÝ, Martin. Předžalobní výzva – důsledky a problémy. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 3, s. 94.

¹⁹ TICHÝ, Jan. Jiný pohled na předžalobní výzvu a náklady s ní spojené. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 8, s. 284.

²⁰ TICHÝ, Jan. Jiný pohled na předžalobní výzvu a náklady s ní spojené. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 8, s. 284.

²¹ KOUKAL, Pavel, HANKOVÁ, Lenka. *Předžalobní výzva ke plnění podle 142a občanského soudního řádu* [online]. epravo.cz, 5. května 2014 [cit. 11.10.2014]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/predzalobni-vyzva-k-plneni-podle-142a-obcanskeho-soudniho-radu-94049.html>>.

²² BÍLÝ, Martin. Předžalobní výzva – důsledky a problémy. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 3, s. 94.

²³ TICHÝ, Jan. Jiný pohled na předžalobní výzvu a náklady s ní spojené. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 8, s. 284.

²⁴ KOUKAL, Pavel, HANKOVÁ, Lenka. *Předžalobní výzva ke plnění podle 142a občanského soudního řádu* [online]. epravo.cz, 5. května 2014 [cit. 11.10.2014]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/predzalobni-vyzva-k-plneni-podle-142a-obcanskeho-soudniho-radu-94049.html>>.

²⁵ BÍLÝ, Martin. Předžalobní výzva – důsledky a problémy. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 3, s. 94.

pohledávku (dluh) specifikovat natolik, aby nebylo možné ji zaměnit s jinou (mezi stejnými stranami).

Ad. d): Nutností poskytnout dlužníkovi lhůtu k plnění se odborná literatura nezabývá. Předně tento požadavek ze zákona explicitně nevyplývá, ale i kdybychom ho z logiky věci dovodili, není jasné, jak dlouhá by tato dodatečná lhůta ke splnění měla být. Ústavní soud považoval za dostatečnou lhůtu 15 dní (viz dále), ovšem jakou lhůtu lze považovat za minimální, je nejasné. Jestliže zákonodárce vyžaduje zaslání předžalobní výzvy alespoň 7 dní předtím, než dojde k podání žaloby, lze uvažovat o tom, že právě tato doba by mohla představovat dodatečnou lhůtu ke splnění, neurčí-li věřitel lhůtu delší; proto se domnívám, že explicitní stanovení další lhůty ze strany věřitele již není nutné.

Otázka, zda „pohružka soudem“ je nezbytnou náležitostí předžalobní výzvy, vyvolala v odborných kruzích rozdílné názory. Právě zde se promítá důležitost výkladu smyslu a účelu §142a OSŘ. Např. K. Svoboda dovozuje, že smyslem předžalobní výzvy je, aby si dlužník uvědomil hrozbu soudního řízení a také riziko odsouzení včetně povinnosti k náhradě nákladů řízení; proto se domnívá, že navzdory absenci tohoto požadavku ve znění §142a odst. 1 OSŘ se jedná o essentialia negotii.²⁶ V podobném duchu uvádí komentář k OSŘ formulaci, že dlužník nemá být podáním žaloby „překvapen“.²⁷

Jiný názor zastává J. Tichý s odkazem na dikci zákona, která vyžaduje pouze výzvu k plnění. Smysl předžalobní upomínky spatřuje v připomenutí dluhu dlužníku a situaci, kdy by bylo žalobci odepráno právo na náhradu nákladů řízení jen kvůli absenci pohružky soudním řízením v předžalobní výzvě, považuje za nespravedlivou.²⁸ Podobný názor zastává také P. Koukal, když uvádí, že takovou situaci považuje za absurdní formalismus, neboť člověku průměrného rozumu musí být jasné, že při nesplnění dluhu může následovat soudní řízení, stejně jako povinnost k náhradě nákladů řízení.²⁹

Odpověď na tuto otázku přineslo již zmiňované rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci ze dne 12.2.2014, kde soud uvedl, že upozornění na hrozící soudní vymáhání žádaného plnění je podstatnou náležitostí (essentialia negotii) výzvy k plnění podle § 142a OSŘ.³⁰ Odůvodnění je opět postaveno na výkladu smyslu a účelu daného ustanovení, kdy soud říká, že záměrem právní úpravy bylo dát dlužníku informace o existenci dluhu a poskytnout mu poslední šanci, aby svoji

²⁶ SVOBODA, Karel. Jaké problémy působí předžalobní výzva. *Právní rádce*, 2013, roč. 20, č. 9, s. 39.

²⁷ KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, Ingrid. In LAVICKÝ, Petr (ed). *Občanský soudní řád (§1 – 250l). Řízení sporné. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 700 (§142a).

²⁸ TICHÝ, Jan. Jiný pohled na předžalobní výzvu a náklady s ní spojené. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 8, s. 284-285.

²⁹ KOUKAL, Pavel, HANKOVÁ, Lenka. *Předžalobní výzva ke plnění podle 142a občanského soudního řádu* [online]. epravo.cz, 5. května 2014 [cit. 11. 10. 2015]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/predzalobni-vyzva-k-plneni-podle-142a-obcanskeho-soudniho-radu-94049.html>>.

³⁰ Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 12. 2. 2014, sp. zn. 1 Co 524/2013.

povinnost uspokojit právo či pohledávku dobrovolně splnil a nevystavoval se nebezpečí nárůstu dluhu o náklady soudního řízení.

Toto rozhodnutí olomouckého soudu zmiňuje i Ústavní soud v usnesení ze dne 20.11.2014, kterým odmítl ústavní stížnost a zároveň uzavřel, že jde-li o otázku obsahových náležitostí, zákon sice výslovně neuvádí, že předžalobní výzva musí obsahovat upozornění na hrozící soudní řízení v případě nesplnění dluhu, nicméně pokud k takovému závěru obecné soudy dospěly, nemá, co by jim z hlediska ústavnosti vytkl.³¹

Ve svém dřívějším nálezu se ovšem Ústavní soud náležitostmi předžalobní výzvy zabýval a uvedl, že pokud výzva obsahuje přiměřenou lhůtu k plnění (zde 15 dní), byla adresována a doručena žalované a obsahovala i poučení o následcích v případě nezaplacení dluhu ve lhůtě včetně povinnosti hradit náklady řízení, všechny požadavky §142a OSŘ splňuje.³²

Navzdory názorům soudů se ztotožňují s výkladem příznivějším pro věřitele, tedy že není nutné upozorňovat na hrozící soudní řízení. Jak již bylo řečeno v kapitole o smyslu a účelu §142a OSŘ, dle §4 odst. 1 OZ můžeme od každé osoby v právním styku důvodně očekávat rozum průměrného člověka a schopnost užívat jej – a každé osobě průměrného rozumu skutečně musí být jasné, že při nesplnění dluhu pravděpodobně může dříve či později následovat soudní vymáhání pohledávky. Navíc není respektován základní právní princip „*neznalost zákona neomlouvá*“, který je potlačen povinností věřitele poučovat dlužníka o hmotném právu.

Navíc ani při použití teleologického výkladu nedocházím k závěru, že by účelem §142a bylo upozornit na riziko odsouzení a následné povinnosti hradit náklady řízení – jak již bylo řečeno, má jít o připomenutí dluhů dlužníkům, kteří chtějí plnit, avšak zapomněli na svůj dluh, resp. nemají o něm vědomost. Takový dlužník přeci poctivě uhradí svůj dluh na výzvu i bez toho, aby bylo nutné upozorňovat na hrozící soudní řízení. Dlužníci, kteří tak neučiní (protože např. pohledávku sporují, plnit nechtějí aj.), nejsou „cílovou skupinou“, kterou se zákonodárce snaží chránit – v těchto případech předžalobní výzva soudnímu sporu nezabrání (ať už obsahuje jakékoliv náležitosti).

Konečně se zdá přehnané chtít po věřitelích, aby činili podobné výkladové úvahy, vzhledem k tomu, že z jazykového výkladu tato povinnost vůbec nevyplývá (což potvrdil i Ústavní soud³³) a z hlediska teleologického výkladu je celá záležitost nejasná a objevují se zde různé názory i mezi odborníky.

Vzhledem ke stanovisku soudů je ovšem zřejmé, že obezřetnost co do formálních náležitostí právních úkonů v českém právním prostředí je zcela na místě a není radno je

³¹ Usnesení Ústavního soudu ze dne 20.11.2014, sp. zn. III. ÚS 3187/14.

³² Nález Ústavního soudu ze dne 3. 12. 2013, sp. zn. II. ÚS 2697/13.

³³ Usnesení Ústavního soudu ze dne 20.11.2014, sp. zn. III. ÚS 3187/14.

podceňovat s poukazem na „absurdní formalismus“. Co se týče potíží s teleologickým výkladem §142a OSŘ, je jistě pochybením zákonodárce, že rezignoval na podrobnější rozebrání problematiky v důvodové zprávě, neuvedl, jaký cíl předmětné ustanovení sleduje, co je jeho smyslem apod.; nelze považovat za dostatečné pouhé stručné vyjádření ministra na schůzích Poslanecké sněmovny. Důvodové zprávy v tomto ohledu považuji za zásadní zdroj informací a pokud by zákonodárce věnoval předmětnému ustanovení alespoň nějaký prostor a své záměry osvětlil, jistě by tím předešel mnoha nejasnostem, napomohl by právní jistotě soudů a účastníků a nejspíš i předešel ztrátě náhrady nákladů řízení mnohých žalobců.

2.5 Doručování

Dle §142a odst. 1 OSŘ má věřitel povinnost předžalobní výzvu zaslat dlužníkovi ve lhůtě nejméně 7 dnů před podáním návrhu na zahájení řízení na adresu pro doručování, případně na poslední známou adresu.

Ačkoliv se obě strany ještě nepohybují v režimu procesního práva, bude třeba analogicky vyjít z ustanovení §46 a násl. OSŘ.³⁴

Při výběru způsobu doručování tedy přichází v úvahu doručování prostřednictvím datové schránky, ale samozřejmě pouze v případě, že ji mají zřízenou obě strany (a zároveň je nutné mít aktivován příjem poštovních datových zpráv). Nejběžnějším způsobem zřejmě bude doručování poštovní přepravou. Další možností by mohlo být zaslání výzvy elektronicky s ověřeným podpisem, tento způsob ovšem není v praxi příliš oblíbený. V případě odeslání výzvy standardními e-maily už je na místě větší opatrnost – soudům by běžná e-mailová komunikace jako důkazní prostředek nemusela stačit.³⁵ Ať už věřitel zvolí jakoukoliv cestu, je nanejvýš vhodné, aby byl schopen prokázat, že upomínku skutečně odeslal (např. podacím lístkem, doručenkou datové schránky).³⁶

Co se adresy týče, věřitel samozřejmě nedisponuje možnostmi soudu (zejména přístup do centrální evidence obyvatel), proto bude nejčastěji vycházet z adresy, kterou mu dlužník sdělí (typicky adresa uvedená ve smlouvě a jiných dokumentech), případně z adresy posledně známé (např. adresa posledního bydliště, pracoviště).³⁷ Pochopitelně v případě informace veřejně dostupné (např. v obchodním rejstříku) lze i tuto bezpochyby použít. Vrchní soud v Praze

³⁴ BÍLÝ, Martin. In SVOBODA, Karel (ed). *Občanský soudní řád. Komentář*.1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 499 (§142a OSŘ).

³⁵ E-mailová komunikace jistě může sloužit jako důkazní prostředek (za důkaz mohou sloužit všechny prostředky, jimiž lze zjistit stav věci - § 125 OSŘ), nicméně druhá strana se může snažit jej zpochybnit. Potom záleží (dle zásady volného hodnocení důkazů) na soudci, jak se s tím vypořádá.

³⁶ KOUKAL, Pavel, HANKOVÁ, Lenka. *Předžalobní výzva ke plnění podle 142a občanského soudního řádu* [online]. epravo.cz, 5. května 2014 [cit. 11.10.2014]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/predzalobni-vyzva-k-plneni-podle-142a-obcanskeho-soudniho-radu-94049.html>>.

³⁷ BÍLÝ, Martin. Předžalobní výzva – důsledky a problémy. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 3, s. 96.

uzavřel, že žalobce není povinen v tomto ohledu aktivně pátrat po adrese žalovaného před podáním žaloby a zásadně vychází z listin, které jsou mu v době, kdy činí předžalobní výzvu, k dispozici.³⁸

S ohledem na právní jistotu je také možné zaslat předžalobní výzvu na více adres či na jinou vhodnou adresu, pokud např. věřitel prokáže, že si to dlužník přál nebo že z této adresy komunikoval – pak je již důkazním břemenem dlužníka prokázat, že se na uvedené adrese nezdržoval a věřiteli změnu adresy oznámil.³⁹ Doručeno může být také všude, kde je adresát zastižen, a to jakýmkoli způsobem – tedy mimo výše zmíněné způsoby např. i osobně.⁴⁰

Věřitel se musí připravit na to, že pokud mu dlužník sdělí aktuální adresu např. telefonicky (a tato adresa bude jiná než vyplývá z dokumentů či obchodního rejstříku), bude na něm, aby prokázal, že takováto adresa skutečně byla poslední jemu známou.⁴¹

V souvislosti s doručováním předžalobní výzvy také vyvstává otázka, zda je nutné, aby výzva skutečně došla do sféry dispozice žalovaného; zákonná formulace §142a odst. 1 OSŘ totiž ukládá věřiteli povinnost upomínku *zaslat* (nikoli doručit).

V odborných časopisech byl tento problém často diskutován a oba názory našly své zastánce - k doslovnému výkladu se přiklonil J. Tichý, který se domnívá, že stačí výzvu pouze zaslat v souladu se zákonem, a tedy žalobci nelze poté odepřít náhradu nákladů řízení ani v případě, kdy by výzva nedošla do sféry dispozice žalovaného, a to i kdyby na straně žalovaného šlo o omluvitelný důvod – tato situace je následně řešena aplikací §150 OSŘ, případně §143 OSŘ.⁴² K podobným závěrům dochází také J. Dostál⁴³.

Opačné stanovisko zastává K. Svoboda, který vychází z účelu předžalobní výzvy – ten spatřuje mj. v poskytnutí možnosti dlužníku zaplatit dluh před zahájením sporu, proto tvrdí, že výzva skutečně musí být doručena do dispozice dlužníka. Ustanovení §142a odst. 1 OSŘ vykládá tak, že věřitel nenese odpovědnost za zmaření doručení (způsobené např. tím, že dlužník neoznámil věřiteli změnu svého bydliště).⁴⁴

S nutností doručit předžalobní upomínku do sféry dispozice dlužníka počítá také M. Bílý, který vychází z §570 odst. 1 OZ: „Právní jednání působí vůči nepřítomné osobě od okamžiku, kdy jí projev vůle dojde; zmaří-li vědomě druhá strana dojít, platí, že řádně došlo.“ Dále podotýká, že věřitel má

³⁸ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 4. 2014, sp. zn. 7 Cmo 451/2013.

³⁹ BÍLÝ, Martin. Předžalobní výzva – důsledky a problémy. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 3, s. 96.

⁴⁰ BÍLÝ, Martin. Předžalobní výzva – důsledky a problémy. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 3, s. 96.

⁴¹ KOUKAL, Pavel, HANKOVÁ, Lenka. *Předžalobní výzva ke plnění podle 142a občanského soudního řádu* [online]. epravo.cz, 5. května 2014 [cit. 11.10.2014]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/predzalobni-vyzva-k-plneni-podle-142a-obcanskeho-soudniho-radu-94049.html>>.

⁴² TICHÝ, Jan. Jiný pohled na předžalobní výzvu a náklady s ní spojené. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 8, s. 284.

⁴³ DOSTÁL, Jiří. *Výzva ke plnění vs. předžalobní výzva dle §142a občanského soudního řádu* [online]. epravo.cz, 19.1.2015 [cit. 11.10.2015]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/vyzva-k-plneni-vs-predzalobni-vyzva-dle-142a-obcanskeho-soudniho-radu-96532.html>>.

⁴⁴ SVOBODA, Karel. Jaké problémy působí předžalobní výzva. *Právní rádce*, 2013, roč. 20, č. 9, s. 39.

vynaložit rozumně požadovatelné úsilí, aby dlužníka upomenul – je tedy nutné se ptát, zda způsob doručení výzvy byl schopen vyvolat požadovaný účinek, případně zda dlužník tento účinek zmařil svým jednáním (např. nepřebíráním pošty) či zda jej vyloučila vnější okolnost (např. hospitalizace v nemocnici).⁴⁵ Nemůže tak jít k tíži dlužníků nevědomost věřitele např. o jejich dlouhodobé nezpůsobilosti obstarávat své záležitosti (zejména půjde o osoby s omezenou svéprávností), avšak i v těchto případech je vhodné předžalobní výzvu zaslat.⁴⁶ Domnívám se ovšem, že není na místě vycházet z §570 odst. 1 OZ, neboť jak jsem dovodila v kapitole 2.2, předžalobní výzva není právním jednáním.

Doručení do sféry dispozice dlužníka znamená dle ustálené teorie občanského práva hmotného doručení takové, aby dlužník měl možnost se s daným dokumentem bez obtíží seznámit v místě své dispozice – tedy nepočítaje osobní doručení, půjde o doručení do schránky na příslušné adrese bydliště, do datové schránky dlužníka nebo do e-mailové schránky. Je potom už jen na dlužníkovi, zda se s takovým dokumentem seznámí nebo ne. Jediné rozumně požadovatelné úsilí věřitele zde spočívá v zaslání předžalobní výzvy na příslušnou adresu (= do sféry dispozice), nelze po věřiteli požadovat, aby zařídil skutečné seznámení dlužníka se zaslou výzvou. Ostatně nevidím ani způsob, jak zaslat výzvu na správnou adresu tak, aby nedošla do oné sféry dispozice dlužníka – toto by mohly způsobit pouze problémy při přepravě nebo zavinění dlužníka (např. oznámení neexistující adresy věřiteli), u kterého je jasné, že nemůže jít k tíži věřitele.

Proto se domnívám, že praktický význam této diskuze není příliš velký – jak již bylo řečeno, věřitel nemůže být nucen pátrat po aktuální adrese dlužníka a vynakládat další velké úsilí v tomto směru.

Samozřejmě bude třeba vyřešit situace, v nichž půjde o omluvitelný důvod pro neseznámení se s výzvou na straně dlužníka (např. delší hospitalizace), nicméně se domnívám, že k řešení těchto situací slouží jiné instituty – např. ustanovení opatrovníka, zahájení některého řízení dle ZŘS nebo navrácení lhůty. Také soud má v tomto ohledu široká moderační práva, proto jsem opět nucena konstatovat, že tyto skutečnosti nemohou primárně jít k tíži věřitele.

Ustanovení §142a odst. 1 OSŘ dále stanoví, že předžalobní výzva by měla být odeslána nejméně 7 dnů před podáním žaloby. Avšak zároveň je nanejvýš vhodné zaslat výzvu až poté, co se dlužník dostane do prodlení, tedy jakmile se pohledávka stane splatnou.⁴⁷ Toto vyplývá i ze

⁴⁵ BÍLÝ, Martin. Předžalobní výzva – důsledky a problémy. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 3, s. 96.

⁴⁶ BÍLÝ, Martin. Předžalobní výzva – důsledky a problémy. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 3, s. 96.

⁴⁷ KOUKAL, Pavel, HANKOVÁ, Lenka. *Předžalobní výzva ke plnění podle 142a občanského soudního řádu* [online]. epravo.cz, 5. května 2014 [cit. 11.10.2014]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/predzalobni-vyzva-k-plneni-podle-142a-obcanskeho-soudniho-radu-94049.html>>.

smyslu a účelu předžalobní výzvy – připomenout dlužníku již *splatný* dluh, tedy dluh, který by věřitel mohl vymáhat soudní cestou. K možnosti zesplatnění dluhu předžalobní výzvou viz dále.

Je otázkou, zda doba 7 dní představuje dostatečný časový úsek – např. J. Tichý se domnívá, že efektivnější by byla lhůta alespoň 3 týdnů před podáním žaloby, vzhledem k obvyklé době přepravy poštovních zásilek, trvání dovolených a pracovních neschopností, době potřebné pro bankovní převod peněžních prostředků aj.⁴⁸

Jestliže věřitel výzvu zašle 7 dní před plánovaným podáním žaloby k soudu, může dlužníkovi opravdu zůstat jen pár dní na splnění – zde by rozdíl mezi *zaslat* a *doručit* měl pro dlužníka větší význam. Lhůtu 3 týdnů ale již považuji za přehnaně dlouhou – věřitel např. může dlužnou částku potřebovat co nejdříve a nevidím důvod, proč takto prodlužovat dobu splatnosti. Proto bych se přiklonila ke lhůtě dlouhé zhruba 10-12 dní.

Obezřetnost je na místě v případech, kdy věřitel sice zašle výzvu, avšak dlouhou dobu otálí s podáním žaloby. Krajský soud v Plzni dovedl, že je-li žaloba podána s cca dvouletým odstupem, obava žalovaného z rizika vystavení se soudnímu řízení již nemůže trvat a za takových okolností měl žalobce zaslat výzvu novou, která by již byla v časové souvislosti s následným soudním řízením.⁴⁹ Soud zde také uvedl, že předžalobní výzva má být upozorněním žalovanému, že v dohledné (relativně krátké) době se vystaví riziku soudního řízení, pokud dobrovolně nesplní svůj dluh.⁵⁰

Zde se tedy opět ocitáme u problému teleologického výkladu §142a OSŘ. Opravdu můžeme dovést povinnost věřitele zachovat blízkou časovou souvislost mezi předžalobní výzvou a podáním žaloby? Znovu musím konstatovat, že dlužníci, k jejichž ochraně §142a OSŘ směřuje, pouze na svůj dluh zapomněli, proto by v reakci na výzvu dluh uhradili – pokud tak neučiní, nejde o dlužníky, které se zákonodárce snaží chránit. Nesdílím tedy názor soudu, že otálení s podáním žaloby by mělo mít za následek sankcionování věřitele – otálení věřitele s podáním žaloby je výhodou pro dlužníka.

Z výše uvedeného vyplývá, že praktická efektivita předžalobní výzvy je často založena na tom, zda dlužník přebírá poštovní zásilky ze své adresy – čemuž poněkud brání (v ČR až chronická) nedostupnost dlužníků v důsledku změn adresy. Samozřejmě je tedy na místě vyžadovat po věřitelích při doručování určité úsilí, avšak jediné rozumné úsilí v tomto případě spočívá v odeslání výzvy (např. doporučenou poštou) na adresu, který byla věřiteli sdělena dlužníkem či která mu byla naposledy známa.

⁴⁸ TICHÝ, Jan. Jiný pohled na předžalobní výzvu a náklady s ní spojené. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 8, s. 284.

⁴⁹ Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 26. 6. 2013, sp. zn. 19 C 49/2013.

⁵⁰ *Tamtéž*

2.6 Předžalobní výzva vs. výzva k plnění

Dle ustanovení §1958 odst. 2 OZ platí, že: „*Nejednají-li strany, kdy má dlužník splnit dluh, může věřitel požadovat plnění ihned a dlužník je poté povinen splnit bez zbytečného odkladu.*“

Nabízí se otázka, zda by bylo možné tuto výzvu s hmotněprávními účinky posoudit také jako výzvu předžalobní – šlo by tedy v souhrnu pouze o jeden úkon. Jednotnou odpověď nenajdeme ani v rozhodovací praxi soudů, neboť zatímco Krajský soud v Hradci Králové výše uvedenou možnost odmítl a uvedl, že by tímto docházelo k popírání smyslu §142a OSŘ⁵¹ (z tohoto rozhodnutí vychází též komentářová literatura⁵²), z nálezu Ústavního soudu v jiné věci vyplývá, že žalobkyni měla být přiznána náhrada nákladů řízení, ačkoliv šlo o výzvu hmotněprávní, která však splňovala všechny náležitosti výzvy předžalobní dle §142a OSŘ.⁵³ Rovněž Krajský soud v Ostravě (pobočka v Olomouci) vcelku benevolentně judikoval, že účinky výzvy k plnění dle §142a odst. 1 OSŘ nastávají i v případě, že tato výzva je současně úkonem, jehož doručením teprve dojde ke splatnosti dlužné částky.⁵⁴

Ústavní soud v této souvislosti uvedl, že jestliže okresní soud k výzvě žalobkyně záměrně nepřihlédl, byl jeho výklad natolik extenzivní, že se dostal do extrémního rozporu s účelem a smyslem zákona (§142a OSŘ). Takové rozhodnutí potom i přes jeho bagatelnost a skutečnost, že se jedná toliko o náklady řízení, k jejichž ústavněprávnímu posuzování se Ústavní soud staví zdrženlivě, bylo posouzeno jako rozhodnutí porušující právo na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny.⁵⁵

S názorem Krajského soudu v Hradci Králové se ztotožňuje např. J. Dostál – dle něj by se spojením obou výzev v jednu z institutu předžalobní výzvy ztratil onen princip posledního varování v situaci, kdy je již dlužník v prodlení s úhradou splatného dluhu.⁵⁶ Podobně uvažuje i M. Bílý, který se domnívá, že předžalobní výzva se má uplatnit všude tam, kde je dluh již splatný (a dlužník v prodlení).⁵⁷

J. Tichý oproti tomu zastává názor, že takovýto paušální závěr není na místě a je třeba zkoumat okolnosti konkrétního případu. Jako příklad potom uvádí situaci náhrady škody, kdy škůdce má vědomost o způsobené škodě a také ví komu za ni odpovídá a dle §1958 odst. 2 OZ je povinen splnit dluh bez zbytečného odkladu poté, co jej poškozený o plnění požádá. Následně

⁵¹ Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 09. 2013, sp. zn. 23 Co 210/2013.

⁵² KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, Ingrid. In LAVICKÝ, Petr (ed). *Občanský soudní řád (§1 – 250l). Řízení sporné. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 700 (§142a).

⁵³ Nález Ústavního soudu ze dne 3. 12. 2013, sp. zn. II. ÚS 2697/13.

⁵⁴ Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 4. 2014, sp. zn. 75 Co 25/2014.

⁵⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 3. 12. 2013, sp. zn. II. ÚS 2697/13.

⁵⁶ DOSTÁL, Jiří. *Výzva k plnění vs. předžalobní výzva dle §142a občanského soudního řádu* [online]. epravo.cz, 19.1.2015 [cit. 11.10.2015]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/vyzva-k-plneni-vs-predzalobni-vyzva-dle-142a-obcanskeho-soudniho-radu-96532.html>>.

⁵⁷ BÍLÝ, Martin. Předžalobní výzva – důsledky a problémy. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 3, s. 94.

poškozený (věřitel) zašle dlužníkovi písemnou výzvu, ve které jej vyzve, aby dluh splnil, určí mu k tomu přiměřenou lhůtu a upozorní jej, že po marném uplynutí lhůty nárok uplatní u soudu.⁵⁸

V tomto případě lze souhlasit s tím, že požadovat další (předžalobní) výzvu se jeví poněkud formalistické. Nicméně pokud bychom paušálně aprobovali možnost spojit obě výzvy v jednu, mohlo by to vést ke vzniku praxe, kdy bude dlužníkovi do textu dokladů (např. daňových, účetních) drobným písmem vložen text obsahující všechny náležitosti předžalobní výzvy, což by potom samozřejmě popřelo samotný smysl výzvy.⁵⁹

Domnívám se, že v okamžiku, kdy prostá výzva k plnění obsahuje i náležitosti předžalobní výzvy dle §142a OSŘ, není důvod trvat na zasílání výzvy další – dluh je touto jednou výzvou dlužníkovi připomenut a ten může okamžitě plnit (s čímž ostatně musel při sjednávání tohoto závazku počítat, když nebylo zároveň ujednáno přesné datum splatnosti).

2.7 Odměna advokáta za sepis předžalobní výzvy a náhrada nákladů řízení

Dne 1.1.2013, tedy stejně jako v případě §142a OSŘ, nabyla účinnosti novela vyhlášky Ministerstva spravedlnosti o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif, dále jen „AT“) č. 486/2012 Sb. V §11 odst. 1 písm. d) AT je nově uvedeno, že mimosmluvní odměna advokátu náleží za úkon právní služby – výzvu k plnění se základním skutkovým a právním rozbohem předcházející návrhu ve věci samé; v §11 odst. 2 písm. h) AT je dále úkonem právní služby, za který náleží mimosmluvní odměna advokátu ve výši jedné poloviny, také jednoduchá výzva k plnění.

Rozdíl mezi oběma výzvami spočívá v přítomnosti základního skutkového a právního rozboru věci, který u jednoduché výzvy absentuje – i proto se někteří autoři domnívají, že účtovat si takový úkon je pro advokátní stav nedůstojné.⁶⁰ Dokonce i výzva se základním rozbohem věci není některými považována za hodnou plné sazby mimosmluvní odměny.⁶¹

Městský soud v Praze v této souvislosti uvedl, že pokud advokát používá k předžalobní výzvě podle ustanovení §142a OSŘ předtištěnou písemnost, do níž jen doplňuje údaje o konkrétním dlužníkovi, nelze ji považovat za kvalifikovanou výzvu ve smyslu ustanovení §11 odst. 1 písm. d) AT, byť obsahuje právní rozbor věci, ale jen za výzvu jednoduchou podle § 11 odst. 2 písm. h) AT, za niž advokátovi náleží odměna pouze za jeden "půlúkon" právní služby a nikoliv za úkon celý. Je-li primární snahou advokáta jen maximalizovat výši odměny zasíláním

⁵⁸ TICHÝ, Jan. Jiný pohled na předžalobní výzvu a náklady s ní spojené. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 8, s. 285.

⁵⁹ DOSTÁL, Jiří. *Výzva k plnění vs. předžalobní výzva dle §142a občanského soudního řádu* [online]. epravo.cz, 19. 1. 2015 [cit. 11. 10. 2015]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/vyzva-k-plneni-vs-predzalobni-vyzva-dle-142a-obcanskeho-soudniho-radu-96532.html>>.

⁶⁰ TICHÝ, Jan. Jiný pohled na předžalobní výzvu a náklady s ní spojené. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 8, s. 286.

⁶¹ TICHÝ, Jan. Jiný pohled na předžalobní výzvu a náklady s ní spojené. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 8, s. 286.

"formulářové" výzvy, lze tento postup považovat za zneužití práva, které nesmí požívat ochrany.⁶²

Pokud je tedy výzva zaslána, náleží věřiteli náhrada nákladů, které na tento úkon vynaložil, a jako žalobce může toto právo uplatnit přímo v řízení, kterému výzva předcházela. Podstatné samozřejmě je, zda výzvu učinil sám žalobce (pak se nepostupuje dle AT) či jeho advokát (pak se náklady na odměnu advokáta přiznají).⁶³

Tento názor zastávám navzdory §137 a násl. OSŘ, kde zákon uvádí, že nákladem řízení jsou jen takové výdaje žalobce, které vznikly až *po* zahájení řízení – pokud bychom se těchto ustanovení striktně drželi, nebylo by možné ani přiznat náhradu nákladů např. za úkon převzetí a přípravu zastoupení. Navíc pokud by nemělo docházet k přiznávání náhrady uvedených nákladů, příslušná ustanovení advokátního tarifu by postrádala logiku (i když se samozřejmě jedná o podzákonný předpis, který těžko může sloužit jako nepřímá novela OSŘ).⁶⁴

Jestliže zákon ukládá věřiteli další povinnost (zaslat předžalobní upomínku), dlužník tím zároveň získává další možnost, jak se vyhnout povinnosti k náhradě nákladů řízení; i toto přispívá k důvodnosti nákladů na zastoupení advokátem v následujícím řízení.⁶⁵

Časová souvislost mezi novelami OSŘ a AT také napovídá, že zákonodárce zřejmě předpokládal, že náhrada uvedených nákladů bude v řízení přiznávána, a stejně tak formulář pro podání elektronického platebního rozkazu vyžaduje uvést, zda byla předžalobní výzva zaslána (čímž samozřejmě zároveň nutí věřitele předžalobní výzvu skutečně zaslat). Na základě své praxe v advokátní kanceláři také mohu potvrdit, že soudy náhradu nákladů za předžalobní výzvu skutečně přiznávají.

Aby potom bylo možno přiznat náhradu nákladů řízení za předžalobní výzvu, zastoupení advokátem by mělo vzniknout ještě před uskutečněním předžalobní výzvy.⁶⁶

V okamžiku kdy ale soudy přiznají žalobcům náhradu odměny advokáta za sepis předžalobní výzvy, nastává poněkud paradoxní situace, neboť v důsledku ustanovení §142a OSŘ, které má působit k dobru dlužníků, se tito ocitají v horším postavení, kdy se zvyšuje jejich platební povinnost a v podstatě jsou tak sankcionováni za to, že nevyužili nabízeného dobrodiní.⁶⁷

J. Tichý se domnívá, že úsilí advokáta vynaložené na sepis předžalobní výzvy je již odměněno prostřednictvím úkonů převzetí a příprava zastoupení (§11 odst. 1 písm. a) AT) a

⁶² Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 2. 2014, sp. zn. 97 Co 14/2014

⁶³ BÍLÝ, Martin. Předžalobní výzva – důsledky a problémy. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 3, s. 95.

⁶⁴ SVOBODA, Karel. Jaké problémy působí předžalobní výzva. *Právní rádce*, 2013, roč. 20, č. 9, s. 38.

⁶⁵ JIRSA, Jaromír. In JIRSA, Jaromír (ed). *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. §79-180 občanského soudního řádu. Vydání druhé, doplněné a upravené.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 411 (§142a).

⁶⁶ SVOBODA, Karel. Jaké problémy působí předžalobní výzva. *Právní rádce*, 2013, roč. 20, č. 9, s. 38.

⁶⁷ TICHÝ, Jan. Jiný pohled na předžalobní výzvu a náklady s ní spojené. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 8, s. 286.

sepis žaloby (§11 odst. 1 písm. d) AT), neboť předžalobní výzva s právním a skutkovým rozbořem má být konceptem budoucí žaloby – a odborně náročnější sepis žaloby potom fakticky konzumuje odměnu za sepis výzvy (jinak by byl advokát odměněn dvakrát za to samé).⁶⁸

Nicméně podání žaloby nemusí vždy nutně následovat – dlužník může svůj dluh uhradit právě v reakci na předžalobní upomínku (což ostatně zákonodárce zamýšlel, když tento institut do právního řádu zavedl); v takovém případě samozřejmě nedochází k žádné konzumaci mezi sepsáním žaloby a výzvy a advokát přirozeně tento úkon – předžalobní výzvu – nebude činit zdarma, jakkoliv se může jednat o jednoduchý úkon administrativní povahy (dle AT pouze „půlúkon“). Navíc výzva ze strany advokáta je pro dlužníky v praxi často signálem toho, že věřitel je skutečně připraven domáhat se svého nároku, a přestanou se bránit plnění. I tato skutečnost přispívá k účelnosti takovýchto nákladů.

Pokud nedojde k zahájení soudního řízení, spadají náklady spojené s „advokátskou“ předžalobní výzvou pod §513 OZ a půjde o příslušenství pohledávky (náklad spojený s jejím uplatněním). Kdo má ovšem tento náklad nést – věřitel, který s obavami ohledně všech potřebných náležitostí vyžadovaných zákonem a soudy raději svěří sepsání výzvy do rukou advokáta? Dlužník, jehož postavení by se v důsledku splnění dluhu nemělo ve lhůtě určené v předžalobní výzvě zhoršit oproti stavu, kdy by neplnil a věřitel by byl nucen zahájit soudní řízení?

Dle §513 OZ to zřejmě bude právě dlužník. Objevují se však i názory, dle kterých nelze odměnu advokáta za sepis předžalobní považovat za důvodně vynaložený náklad, a to zejména v případech, na něž by (po zahájení řízení), dopadaly nosné důvody nákladové judikatury Ústavního soudu (sp. zn. I. ÚS 3923/11, I. ÚS 988/12).⁶⁹

Proč bychom ale měli činit rozdíl stejných situací podle toho, zda bylo či nebylo zahájeno soudní řízení? Jestliže zákonodárce zavedl tento úkon do advokátního tarifu (a předpokládal tak, že tento úkon může být činěn advokáty), tedy uznal jej důvodným a soudy jej žalobcům přiznávají jako náhradu nákladů řízení, nezdá se logické, aby při nezahájení řízení musel tento náklad nést věřitel.

Pojďme nyní provést srovnání dvou situací – s povinností zasílat předžalobní výzvu a bez této povinnosti – za účelem zjištění, zda předžalobní výzva má skutečně zásadní vliv na výši nákladů, které bude nucen dlužník v konečné fázi hradit. To vše ale s maximálním důrazem na smysl a účel §142a OSŘ, tedy jak jsem opakovaně uvedla, připomenutí dluhu dlužníkům, kteří *chtějí plnit*, nic nenamítají proti pohledávce, zapomněli resp. nemají o svém dluhu vědomost.

⁶⁸ TICHÝ, Jan. Jiný pohled na předžalobní výzvu a náklady s ní spojené. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 8, s. 287.

⁶⁹ TICHÝ, Jan. Jiný pohled na předžalobní výzvu a náklady s ní spojené. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 8, s. 287.

V případě povinnosti zasílat předžalobní výzvu bude dlužník nucen uhradit věřiteli (zastoupenému advokátem) úkon advokáta převzetí a příprava zastoupení, paušální náhradu hotových výdajů, předžalobní výzvu, jistinu a příslušenství. Pokud by povinnost vyzývat dlužníka stanovena nebyla, půjde o úkony převzetí a příprava zastoupení, paušální náhradu hotových výdajů, sepsání žaloby, soudní poplatek (předpokládáme, že dlužník uhradí dluh po doručení žaloby a řízení bude následně zastaveno), jistinu a příslušenství. Soudní poplatek bude v tomto případě z 80% vrácen dle §10 odst. 3 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích.

Jediný rozdíl zde spočívá v částce rovnající se 20% soudního poplatku. Je otázka, zda tato částka opravdu zatěžuje dlužníky natolik, aby bylo nutné novelizovat OSŘ a vyžadovat předžalobní výzvu se všemi nutnými náležitostmi, které poté soudy dovodily a mnoha věřitelům tím vše zkomplikovaly. K těmto problémům skutečně v praxi dochází, vyskytují se mnohé nejasnosti (např. ve věcech směnečných – viz dále) a věřitelům jsou poté odpírány náklady, k čemuž by u úspěšných žalobců mělo docházet jen výjimečně.

Nejvyšší soud později poněkud zmírnil přísné posuzování soudů, mj. zdůraznil ohled na okolnosti konkrétního případu a uvedl, že žaloba skutečně bude plnit funkci předžalobní výzvy – pokud dlužník dluh po doručení žaloby nesplní, náhrada nákladů řízení má být žalobci přiznána (blíže viz kapitola 2.10).⁷⁰ Nemohu se ubránit zamyšlení, o kolik se zvýšila platební povinnost dlužníků v případech, kdy se věřitel kvůli nákladům řízení (a předžalobní výzvě) domáhal svého práva až u Nejvyššího soudu a byl zde úspěšný.

Vyskytl se i názor, že předžalobní výzvu by měl sepsat sám věřitel a až pokud ani po této výzvě dlužník dluh nesplní, bude na místě považovat náklady vynaložené na odměnu advokáta za převzetí a přípravu zastoupení a sepsání předžalobní výzvy za opodstatněné.⁷¹

Tato myšlenka vypadá sice na první pohled lákavě, nicméně proč by měl být věřitel zatížen povinností zasílat dvě výzvy, když to zákon neukládá? Jeví se mi jako zcela správné, aby předžalobní výzva byla úkonem věřitele a nikoli advokáta – jediné tak skutečně může dlužník ušetřit náklady – pak by ovšem měly takto uvažovat i soudy a nevyžadovat množství formálních náležitostí, které věřitel/laik jen stěží dovodí ze znění zákona.

V souvislosti s výkonem advokacie vyvstává také otázka, zda již zmiňovaná „pohrůžka“ budoucím soudním řízením ze strany advokáta je plně v souladu s etikou této profese. Dle zkušeností z praxe by obecné upozornění na možnost uplatnění práva soudní cestou mělo být dle České advokátní komory v pořádku⁷², ovšem pokud by se skutečně jednalo o hrozbu spočívající

⁷⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 2. 2015, sp. zn. 29 Cdo 4388/2013.

⁷¹ TICHÝ, Jan. Jiný pohled na předžalobní výzvu a náklady s ní spojené. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 8, s. 287.

⁷² VOJÁČKOVÁ, Sylva. *Obsah předžalobní upomínky - §142a O. S. Ř.* [online] epravo.cz, 9. 7. 2014 [cit. 26. 6. 2016]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/obsah-predzalobni-upominky-142a-o-s-r-94634.html>>.

v psychickém nátlaku na protistranu, odpovědnost za kárné provinění advokáta by skutečně mohla nastat.⁷³

Poněkud kontroverzní rozhodnutí co do nákladů řízení učinil Vrchní soud v Praze, když konstatoval, že žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, protože žalovanému nezaslal předžalobní výzvu;⁷⁴ soud ovšem nevzal v úvahu fakt, že k podání žaloby došlo před 1.1.2013 (tedy ještě před účinností novely OSŘ zavádějící institut předžalobní výzvy) a postup soudu byl potom v rozporu s přechodnými ustanoveními dané novely (čl. 2 odst. 1), podle nichž se řízení zahájená před její účinností stále řídí dosavadními právními předpisy.

Stejně chyby se dopustil i okresní soud ve Frýdku – Místku, jehož rozhodnutí bylo v příslušné části zrušeno Ústavním soudem; Ústavní soud mj. konstatoval, že okresní soud si zaslouží plný respekt za to, že ve svém vyjádření k věci tuto svoji chybu uznal a uvedl, že se skutečně dopustil zásahu do stěžovatelových základních práv – dle slov Ústavního soudu „...*jen moudří lidé jsou schopni nezastírat a plně přiznat vlastní pochybení a právě u nich lze proto i očekávat, že se podobných nedostatků vyvarují v budoucnu.*“⁷⁵

2.8 Přiznání náhrady nákladů řízení i při nezaslání výzvy

Zákonodárce v §142a odst. 2 OSŘ stanovil, že soud může výjimečně náhradu nákladů řízení zcela nebo zčásti žalobci přiznat i v případě, že žalovanému předžalobní výzvu nezaslal, jsou-li tu *důvody hodné zvláštního zřetele*. Zde se tedy objevuje možnost soudu zhodnotit okolnosti konkrétního případu – soud tyto okolnosti zpravidla nebude zkoumat ze své iniciativy, ale bude na žalobci, aby uvedl relevantní tvrzení (případně je podpořil důkazy), že mu náklady svědčí.⁷⁶

M. Bílý uvádí následující případy *důvodů zvláštního zřetele hodných* (shodné důvody nalezneme i v komentáři k OSŘ, kde je M. Bílý rovněž autorem příslušné pasáže⁷⁷):

- a) **dlužník má vůči věřiteli již několik pohledávek a nikdy dobrovolně nesplnil** – zde se může jednat o situaci, kdy dlužník odmítá plnit či nepřebírá poštu, přičemž povaha závazku je stále stejná (jde o opakované plnění z jedné smlouvy – např.

⁷³ Srov. také rozhodnutí kárné komise České advokátní komory ze dne 22. 1. 1999, sp. zn. K 233/98: „*Převzetí zastoupení za účelem vymáhání pohledávky jinou než právní cestou, tedy mimo rámec zákona o advokacii, je nepřipustné.*“
Rozhodnutí kárné komise České advokátní komory ze dne 15. 3. 2002 sp. zn. K 123/01: „*Použití prostředku, který je v rozporu se zákonem, a vykonávání psychického nátlaku na protistranu, je hrubým porušením základních etických zásad výkonu advokacie a tedy závažným kárným proviněním.*“

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 2. 9. 2008 sp. zn. K 25/2008: „*S výkonem advokacie se neslučuje jakýkoli postup, který může být jinou osobou subjektivně vnímán jako vydírání, ani postup, kdy advokát bezdůvodně rozšiřuje vztah klienta a jeho protistrany na další osoby, které nejsou účastníky daného sporu.*“

⁷⁴ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 12. 3. 2013, sp. zn. 3 Co 52/2012.

⁷⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 2. 4. 2015, sp. zn. II. ÚS 2096/14.

⁷⁶ BÍLÝ, Martin. Předžalobní výzva – důsledky a problémy. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 3, s. 96 – 97.

⁷⁷ BÍLÝ, Martin. In SVOBODA, Karel (ed). *Občanský soudní řád. Komentář*. 1.vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 500 (§142a OSŘ).

dlužník několik měsíců neplatí nájemné, není tedy třeba posílat výzvu za každý měsíc).

- b) **Dlužník bez trvalé adresy, nepřebírající poštu aj.** – půjde o případy, kdy se adresa nedá běžným způsobem zjistit, dlužník s věřitelem nekomunikuje apod.; ovšem pokud má věřitel alespoň nějaký kontakt na dlužníka, např. telefon, e-mail nebo adresu sídla, měl by se jej pokusit kontaktovat alespoň takto. Jak již bylo řečeno, věřitel by měl v tomto ohledu vyvinout určitou rozumnou míru pečlivosti a úsilí.
- c) **Dlužník o své povinnosti ví, ale ani po dodatečném ústupku věřitele neplní** – v těchto případech se dlužník sám aktivně snaží plnění oddálit s prosbou o posečkání s vymáháním, např. pomocí dodatečného splátkového kalendáře, avšak ani potom neplní. Zde není pochyb o tom, že si je dlužník své povinnosti vědom.
- d) **Dlužník dal najevo, že odmítá splnit z důvodů, které jsou smyšlené či účelové** – na tomto místě opět vycházíme ze smyslu předžalobní výzvy, jímž je zabránit zbytečnému sporu. Pokud tedy dlužník pohledávku sporuje a zaplacení se aktivně brání, pak by zřejmě zaslání výzvy vše jen oddálilo. Je také nutno zkoumat obranu žalovaného z toho pohledu, zda by byla způsobilá žalobce od podání návrhu alespoň částečně odradit či zda je pouze účelová a směřuje k oddálení splnění dluhu – pak není důvod žalobci náklady nepřiznat. Touto výjimkou bude možné zabránit situacím, kdy nevyzvaný dlužník s vědomím toho, že mu nehrozí povinnost k náhradě nákladů řízení, bude protahovat řízení dle libosti.
- e) **Je žalována vyšší částka, než k jaké je dlužník vyzván** – tento bod se opět týká jen určitých okolností, konkrétně musí být zachována jednota skutku nebo jednání, např. věřitel vyzve ke splnění tří dlužných nájmů a časem jich zažaluje šest – zde není důvod nepřiznávat věřiteli náhradu nákladů řízení.
- f) **Je zřejmé, že dlužník plnění poskytnout nemůže, avšak krátí se promlčecí lhůta** – zde se dlužník ocitá v postavení, kdy by třeba i chtěl zaplatit, ale nemůže, např. v důsledku toho, že by spáchal trestný čin zvýhodňování věřitele. Jedná se tedy o zcela specifické situace.⁷⁸

K širokému výkladu pojmu *důvody hodné zvláštního zřetele* se přiklání J. Tichý – obecně by totiž mělo platit, že právo na náhradu nákladů potřebných k účelnému uplatnění práva u soudu lze úspěšnému žalobci odeprít jen výjimečně.⁷⁹ Jako základní důvod potom uvádí okolnost, kdy

⁷⁸ BÍLÝ, Martin. Předžalobní výzva – důsledky a problémy. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 3, s. 97 – 98.

⁷⁹ TICHÝ, Jan. Jiný pohled na předžalobní výzvu a náklady s ní spojené. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 8, s. 285.

žalovaný povinnost nesplní ani do sedmi dnů od doručení žaloby – zde tedy žaloba v podstatě plní funkci předžalobní výzvy. Ostatní *důvody hodné zvláštního zřetele* by potom byly relevantní jen tehdy, pokud by žalovaný splnil dluh ve lhůtě sedmi dnů od doručení žaloby a žalobce vzal žalobu zpět.⁸⁰

Podobně uvažuje i K. Svoboda, když uvádí, že *důvodem hodným zvláštního zřetele* může být skutečnost, že žalovaný měl po zahájení řízení dostatek časového prostoru pro uspokojení žalobcova nároku a tuto příležitost nevyužil. Jako další okolnost uvádí i osobní a majetkové poměry účastníků, neboť §142a odst. 2 OSŘ není v tomto směru nijak limitující. *Důvodem hodným zvláštního zřetele* může být také to, že k doručení předžalobní výzvy nedošlo pro zavinění na straně žalovaného.⁸¹

Vrchní soud v Praze se ztotožnil s názorem, že pokud se žalovaný aktivně brání uplatněnému nároku a je přesvědčen, že žalobci nic nedluží, je v této skutečnosti třeba spatřovat *důvod hodný zvláštního zřetele*, neboť takový dlužník se bude bránit uplatněnému nároku i v rámci již zahájeného soudního řízení a předžalobní výzva by na jeho postoji nic nezměnila.⁸² Uvedené závěry přijal i Nejvyšší soud, když v této věci odmítl dovolání.⁸³

2.9 Předžalobní výzva a rozkazní řízení

Pokud se soud chystá vydat platební rozkaz, nastává problém v okamžiku, kdy je podána žaloba, ale žalobce opomene uvést rozhodné skutečnosti o předžalobní výzvě. Dle jedné skupiny názorů je to právě žalobce, kdo zde má povinnost tvrzení, jedná se o procesní břemeno. O unesení břemen musí být účastník poučen (§118a odst. 1, 3 OSŘ), nic tedy zřejmě nebrání soudu, aby se žalobce dotázal, zda výzvu zaslal; avšak nejedná se o povinnost soudu (zejména pokud je žalobce zastoupen advokátem). Nicméně neuvedení rozhodných skutečností o zaslání předžalobní výzvy není vadou podání (nárok sám může být podložený dostatečně), soud tedy nebude automaticky vyzývat k opravě.⁸⁴

Dle jiných názorů je žalobce povinen tvrdit a prokazovat skutečnosti významné pro rozhodnutí ve věci samé, kdežto předžalobní výzva je pouze podmínkou pro přiznání práva na náhradu nákladů řízení – a nejedná se tedy o procesní břemeno. Předžalobní výzvu potom není třeba zjišťovat dokazováním (ač z něj může vyplynout). Soud by měl účastníka předem poučit dle

⁸⁰ TICHÝ, Jan. Jiný pohled na předžalobní výzvu a náklady s ní spojené. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 8, s. 285.

⁸¹ SVOBODA, Karel. Jaké problémy působí předžalobní výzva. *Právní rádce*, 2013, roč. 20, č. 9, s. 40.

⁸² Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 2. 12. 2013, sp. zn. 9 Cmo 404/2013.

⁸³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 2015, sp. zn. 29 Cdo 1466/2014.

⁸⁴ BÍLÝ, Martin. Předžalobní výzva – důsledky a problémy. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 3, s. 95.

§5 OSŘ o obsahu §142a OSŘ a umožnit mu, aby předložil výzvu samotnou a potřebné doklady o jejím odeslání.⁸⁵

Domnívám se, že v okamžiku, kdy žalobce usiluje o vydání platebního rozkazu, jehož výhoda spočívá v rychlosti celé věci, je v jeho zájmu dodat soudu takové podklady, aby soud mohl o celé věci bez dalšího rozhodnout – tedy i podklady o předžalobní výzvě. Jestliže soud podklady shledá nedostatečnými, má následující možnosti rozhodování o nákladech řízení:

Pokud soud prvního stupně vyhoví návrhu na vydání platebního rozkazu, má zároveň přiznat žalobci právo na náhradu nákladů řízení, a to i když žalobce nedoložil zaslání předžalobní výzvy. Tato úvaha vychází z §172 odst. 1 věta druhá OSŘ, dle kterého pokud soud vydává platební rozkaz, *uloží* žalovanému povinnost náhrady nákladů řízení. Ustanovení §172 odst. 1 je zde *lex specialis* vůči §142a OSŘ.⁸⁶

Proti tomu se staví názor, že §142a OSŘ je *lex posterior* vůči §172 odst. 1 OSŘ, soud tedy může vydat platební rozkaz a zároveň nepřiznat žalobci právo na náhradu nákladů řízení, absentuje-li předžalobní výzva.⁸⁷

Zde se přikláním k názoru druhému, tedy že soud by neměl automaticky přiznávat náklady řízení v platebním rozkazu v okamžiku, kdy zaslání předžalobní výzvy není vůbec doložené. S opačným přístupem by soud musel přiznat jakékoliv nepodložené náklady věřitele, což se jeví jako poměrně nebezpečná koncepce.

V praxi soudy situaci často řeší tak, že náhradu nákladů řízení nepřiznají nikomu. Pak typicky následuje (úspěšné) odvolání žalobce, který doplní potřebná tvrzení a důkazy o předžalobní výzvě – jediná nevýhoda tohoto postupu spočívá ve zbytečném zatěžování odvolacího soudu,⁸⁸ kterému by se předešlo, pokud by soud první instance např. využil výše uvedenou možnost dotázat se žalobce na potřebná fakta ohledně předžalobní výzvy a vyzvat jej k jejich doložení.

Dalším řešením může být to, že pokud chybí podložená tvrzení o předžalobní výzvě, soud platební rozkaz nevydá a rozhodne rozsudkem, aniž by žalobci přiznal právo na náhradu nákladů řízení. V rámci jednání ale samozřejmě mohou okolnosti zaslání předžalobní výzvy vyjít najevo – pokud chce ovšem účastník dosáhnout vydání rychlého platebního rozkazu, je v jeho zájmu všechny rozhodné skutečnosti uvést a doložit je.⁸⁹

Na závěr podotýkám, že v případě podání návrhu na vydání elektronického platebního rozkazu prostřednictvím příslušného formuláře (což je v drtivé většině nejoblíbenější způsob v

⁸⁵ TICHÝ, Jan. Jiný pohled na předžalobní výzvu a náklady s ní spojené. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 8, s. 287.

⁸⁶ Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 5. 2013, sp. zn. 14 Co 264/2013.

⁸⁷ SVOBODA, Karel. Jaké problémy působí předžalobní výzva. *Právní rádce*, 2013, roč. 20, č. 9, s. 40.

⁸⁸ BÍLÝ, Martin. Předžalobní výzva – důsledky a problémy. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 3, s. 95.

⁸⁹ BÍLÝ, Martin. Předžalobní výzva – důsledky a problémy. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 3, s. 95.

advokátních kancelářích), není možné okolnosti zaslání předžalobní výzvy pominout – formulář tyto skutečnosti vyžaduje a bez jejich uvedení jej není možné podat. Uvedený problém tedy v těchto případech ztrácí praktické rozměry.

2.9.1 Směnečný platební rozkaz

Ve směnečném právu platí princip, že věřitel se má domoci svého plnění rychle a bez různých formálních překážek, neboť formální náležitosti smének jsou již zajištěny přísnými požadavky zákona směnečného a šekového⁹⁰, což je speciální předpis vůči OSŘ. Směnečná žaloba by proto mohla být jedním z příkladů *důvodů zvláštního zřetele hodných* (viz výše) dle §142a odst. 2 OSŘ, kdy není třeba předžalobní výzvu zasílat. Směnečný dlužník ví, že má plnit – ze směnky samé anebo z výzvy ke splnění, která způsobí zesplatnění směnky (zde už jsme ale znovu u problému možnosti dvojího efektu výzvy k plnění). Povinnost věřitele prokazovat v následném soudním řízení záležitost se směnkou nesouvisející (konkrétně zaslání předžalobní výzvy) by narušovala onen princip bezformálnosti a rychlosti směnečného řízení a vůbec samotný účel smének.⁹¹

Odlišné stanovisko ovšem (ne zcela nečekaně) zaujaly v této věci soudy, které věřitelům způsobily nemalé komplikace – např. Vrchní soud v Praze odmítl posouzení zákona směnečného a šekového a OSŘ jako vztahu zvláštního a obecného předpisu a také se neztotožnil s argumentem žalobce, že podle čl. I. §38 zákona směnečného a šekového bylo jeho povinností podat žalobu ve lhůtě dvou dnů od splatnosti směnky, a že z toho důvodu nemohl žalovaného vyzývat sedm dnů před podáním žaloby.⁹² I v dalších svých rozhodnutích Vrchní soud v Praze trval na zasílání předžalobní výzvy ve směnečném řízení s odůvodněním, že právní úprava obsažená v §142a odst. 1 OSŘ je obecné povahy a její použití by muselo být výslovně vyloučeno např. při vydání platebního rozkazu nebo směnečného (šekového) platebního rozkazu. Na tomto závěru nic nemění ani skutečnost, že směnky jsou na viděnou a s doložkou bez protestu.⁹³

Vrchní soud v Olomouci dokonce trval i na rozlišování nároku ze směnky a nároku, který směnka zajišťuje. Ústavní soud dospěl k závěru, že zde se skutečně již jedná o přepjatý formalismus a rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci i přes bagatelnost sporu zrušil a uvedl, že stěžovatel jako žalobce neměl jinou možnost, než se domáhat plnění právě ze směnky, a jestliže účastník nemohl mít důvodné pochyby o tom, o jaký právní vztah se jedná, výzva stěžovatele splňovala svůj účel předcházení sporu.⁹⁴

⁹⁰ Zákon č. 191/1950 Sb., zákon směnečný a šekový, ve znění pozdějších předpisů.

⁹¹ BÍLÝ, Martin. Předžalobní výzva – důsledky a problémy. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 3, s. 95.

⁹² Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 4. 2013, sp. zn. 2 Cmo 80/2013.

⁹³ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 11. 2013, sp. zn. 9 Cmo 430/2013.

⁹⁴ Nález Ústavního soudu ze dne 18. 5. 2015, sp. zn. I. ÚS 4047/14.

Problematiky směnek se týká i usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 26.11.2013,⁹⁵ kde soud uvedl, že „ze směnky, coby dlužnického dokonalého cenného papíru, vzniká přímý, bezpodmínečný, nesporný a abstraktní závazek, který je zcela samostatný a oddělený od případného závazku, který byl důvodem jeho vzniku. Pokud tedy předžalobní upomínka obsahuje výzvu k plnění závazku žalovaného, který měl vzniknout z nepovoleného debetu na běžném účtu, nelze mít za osvědčené, že by žalovaný byl žalobcem vyzván k plnění ze směnky, z níž bylo právo proti němu v soudním řízení uplatněno, a úspěšnému žalobci tak nenáleží náhrada nákladů řízení.“ Navrhuje-li žalobce vydání směnečného platebního rozkazu, musí doložit, že vyzval žalovaného před zahájením řízení, aby plnil na základě směnky, kterou později v řízení před soudem předloží (a nikoliv například jen k zaplacení dluhu, který směnka zajišťuje).⁹⁶ Z uvedeného také vyplývá, že může být rozdíl mezi vznikem nároku advokáta na úhradu odměny za tento úkon a vznikem nároku na priznání náhrady nákladů řízení podle OSŘ.⁹⁷

V následující kapitole je rozvedeno, jaké stanovisko v této věci zaujal Nejvyšší soud.

2.10 Stanovisko Nejvyššího soudu

Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 19.2.2015⁹⁸ vrhá na problematiku předžalobní výzvy a problémů s ní spojených nové světlo. Ačkoliv se zde jednalo o směnečné řízení, které je poněkud specifické, výklad Nejvyššího soudu týkající se předžalobní výzvy je obecný a uplatnitelný i ve zcela „standardních“ řízeních.

V následujícím textu toto rozhodnutí blíže rozebereme, neboť jej považujeme za poměrně přelomové a v rámci rozebírané problematiky klíčové; v tomto závěru nás utvrzuje i fakt, že rozhodnutí bylo vybráno k publikaci jak ve Sbírce rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu⁹⁹, tak i v odborném časopisu advokacie.¹⁰⁰

V dané věci byl vydán směnečný platební rozkaz, nicméně žádnému z účastníků nebylo priznáno právo na náhradu nákladů řízení – Městský soud v Praze (jako soud prvostupňový) uzavřel, že žalobce neosvědčil zaslání předžalobní výzvy žalovaným podle §142a OSŘ. Vrchní soud v Praze k odvolání žalobce směnečný platební rozkaz v napadeném rozsahu (tj. co do výroku o náhradě nákladů řízení) potvrdil a opět žádnému z účastníků řízení nepřiznal právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

⁹⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 26.11.2013, sp. zn. 2 Cmo 415/2013.

⁹⁶ JIRSA, Jaromír. In JIRSA, Jaromír (ed). *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. §79-180 občanského soudního řádu. Vydání druhé, doplněné a upravené.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 411 (§142a).

⁹⁷ KOVÁŘOVÁ, Daniela. In KOVÁŘOVÁ, Daniela (ed). *Odměna advokáta (komentář).* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, s. 211-212.

⁹⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 2. 2015, sp. zn. 29 Cdo 4388/2013. Tyto své závěry NS zopakoval i v dalších případech – např. 29 Cdo 506/2015, 29 Cdo 4033/2013.

⁹⁹ Sbírka rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, sešit 9/2015, rozhodnutí č. 75.

¹⁰⁰ *Bulletin advokacie*, č. 1-2/2016, str. 59-62.

Oba soudy nepovažovaly za dostatečný dopis, v němž žalobce ještě před zahájením soudního řízení sdělil prvnímu žalovanému informace ohledně výše dlužné částky, data splatnosti a upozornil jej na to, že po marném uplynutí lhůty splatnosti „bude záležitost řešena pořadem práva“. Problematickým byl z hlediska soudů také fakt, že tento dopis byl zaslán (a doručen) ještě před datem splatnosti směnky. Žalobce dle soudů také pochybil v tom, že nevyzval i druhého žalovaného, proti čemuž se žalobce ohradil s poukazem na to, že druhý žalovaný byl (a stále je) jednatelem prvního žalovaného – o zmíněném dopise tedy musel vědět a byl si vědom i toho, že směnku jako směnečný rukojmí podepsal.

Jak již bylo uvedeno v kapitole 2.3, Nejvyšší soud zde vcelku neobvykle vyvozoval smysl a účel ustanovení §142a OSŘ z vystoupení tehdejšího ministra spravedlnosti na schůzích Poslanecké sněmovny a dále dodal, že primárním účelem daného ustanovení je zabránit praktikám věřitelů, kteří primárně nemají zájem na dobrovolném zaplacení svých pohledávek, ale na zvýšení těchto pohledávek o náklady soudního řízení (které posléze často převyšují pohledávku samotnou).

Dle Nejvyššího soudu je třeba mít při rozhodování účel daného ustanovení stále na zřeteli spolu se základními zásadami civilního soudního řízení (§1-3 OSŘ). Vzhledem k tomu potom musí být při posuzování otázky případného (ne)přiznání práva na náhradu nákladů řízení zdůrazněno hledisko vyvážené ochrany základních práv dotčených osob (žalobce a žalovaného). Nelze izolovaně posuzovat jen to, zda žalobce způsobem určeným ustanovením §142a OSŘ vyzval žalovaného k plnění, ale „...je nezbytné přihlídnout i k dalším okolnostem konkrétní věci, zejména pak k povaze (a výši) uplatněné pohledávky (za účelem uvážení, zda vskutku při naplnění obecné míry obezřetnosti lze uvažovat o „opomenutí“ dlužníka), k postoji dlužníka k (následně) uplatněné pohledávce, jakož i k reakci dlužníka na zahájení soudního řízení a doručení žaloby“.¹⁰¹

Absence výzvy podle ustanovení §142a OSŘ tak nebude dle Nejvyššího soudu zásadně důvodem pro nepřiznání náhrady nákladů řízení v případech, kdy žalovaný (dlužník) ani po doručení žaloby dluh ve lhůtě dle §142a OSŘ nesplní (případně nedojde k započtení či jinému zániku dluhu), protože pokud není dlužník ochoten existující dluh ve lhůtě dle §142a OSŘ zaplatit, není dán důvod věřitele sankcionovat kvůli absenci předžalobní výzvy. Tímto byl význam předžalobní výzvy eliminován pouze na situace, kdy dlužník nezaplatí ani po doručení žaloby.

Stejně tak by po věřiteli jakožto žalobci nemělo být vyžadováno odeslání předžalobní výzvy v situacích, kdy je zcela evidentní, že žalovaný si je svého dluhu vůči žalobci vědom a kdy se tedy nejedná o věřitele, kteří mají zájem o navýšení svých pohledávek o mnohonásobně vyšší náklady soudního řízení a nikoli o dobrovolné uhrazení svých pohledávek (mimosoudně).

¹⁰¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19.2. 2015, sp. zn. 29 Cdo 4388/2013.

Nejvyšší soud v tomto rozhodnutí tak jasně potvrdil smysl a účel předžalobní výzvy, jak jsme jej nastínili v jedné z úvodních kapitol – tedy že §142a OSŘ skutečně má sloužit (pouze) k ochraně dlužníků, kteří jen opomněli svůj dluh splnit, a s tímto vědomím by soudy měly každý případ posoudit individuálně a přihlížet v tomto ohledu k rozhodným okolnostem.

Uvedená pravidla se potom přiměřeně uplatní i v případech, kdy soud rozhoduje platebním rozkazem či směnečným platebním rozkazem. Pokud ale soud rozhodne platebním rozkazem bez slyšení žalovaného, je při posuzování okolností významných pro rozhodnutí o náhradě nákladů řízení limitován skutečnostmi, které žalobce uvede v žalobě a připojených listinách. Pokud tedy z listin předložených soudu nevyplývají rozhodné skutečnosti o zaslání předžalobní výzvy (případně ony *důvody hodné zvláštního zřetele*, na jejichž základě může soud žalobci i přes absenci takové výzvy přiznat právo na náhradu nákladů řízení), soud rozhodne, že žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení. Následným podáním odporu či odvolání co do výroku o nákladech řízení však lze potřebné důkazy dodatečně doložit v rámci soudního jednání.

U směnečného platebního rozkazu je situace obdobná – soud však podotýká, že účel výzvy podle ustanovení §142a OSŘ zásadně naplní i předložení směnky k placení (právě tento výklad byl v projednávaném případě rozhodující – žalobce tedy byl u Nejvyššího soudu úspěšný). Ve směnečném řízení tedy nebyl formalistický přístup nižších soudů aprobován.

Předmětné rozhodnutí Nejvyššího soudu tedy zdůrazňuje ohled na okolnosti konkrétního případu, opatrnost však zůstává na místě co do formálních a obsahových náležitostí předžalobní výzvy – vzhledem k tomu, že zde se Nejvyšší soud zatím explicitně nevyjádřil, nadále zůstává v platnosti přísná judikatura nižších soudů, zmírněná výše uvedeným výkladem smyslu a účelu předžalobní výzvy.

K podobným závěrům jako Nejvyšší soud dospěl i Ústavní soud – v nálezu ze dne 18.5.2015 uvádí, že obecné soudy jsou povinny zvážit, zda si je žalovaný vědom výše dluhu i titulu vzniku svého závazku, posoudit, zda na straně žalovaného mohly vzniknout pochybnosti o tom, který závazek má podle výzvy stěžovatele splnit, a zohlednit skutečný účel §142a OSŘ, jímž je zamezení neúměrnému a neúčelnému navyšování nákladů soudního řízení. Nesplní-li obecný soud tyto povinnosti, dojde z jeho strany k zásahu do ústavně garantovaných práv, zejména práva na spravedlivý proces.¹⁰²

2.11 Shrnutí

Jak je zřejmé, na první pohled bezproblémový institut předžalobní výzvy stále vyvolává různé otázky. Ačkoliv výše uvedená rozhodnutí Nejvyššího a Ústavního soudu nasměrovala budoucí judikaturu správným směrem, mnoho otázek stále zůstává bez jasné odpovědi;

¹⁰² Nález Ústavního soudu ze dne 18.5.2015, sp. zn. I. ÚS 4047/14.

ustanovení §142a OSŘ by tedy mělo být aplikováno soudy nanejvýš citlivě – s ohledem na základní práva žalobce a žalovaného, na základní zásady civilního procesu, na smysl a účel daného ustanovení, na okolnosti konkrétního případu a na spravedlivé uspořádání práv a povinností stran (ostatně §142a odst. 2 OSŘ soudu poskytuje širokou míru úvahy).

Dle mého názoru by měla předžalobní výzva být úkonem věřitele, nikoli jeho advokáta, čímž by nedocházelo k eskalaci nákladů řízení o odměnu advokáta za sepsání této výzvy a vzhledem k tomu by potom neměly být na výzvu kladeny přehnané nároky co do jejích náležitostí. Za současné situace se ovšem věřitelům nelze divit, že sepsání výzvy do rukou advokátů svěří, neboť v okamžiku, kdy dle názoru soudu nedostojí všem požadavkům, není jim přiznána náhrada nákladů řízení, která často může dosahovat vysokých částek, a to i když se věřitel nesnaží „vydělávat“ na nákladech řízení.

Domnívám se, že zákonodárce v tomto ohledu podcenil složitost institutu předžalobní výzvy a jejích důsledků a přinejmenším by bývalo bylo vhodné patřičně objasnit smysl a účel §142a OSŘ v důvodové zprávě.

Žalobcům lze doporučit postupovat při sepsání předžalobní výzvy s náležitou pečlivostí, neboť později již nebude možné případné nedostatky napravit – ačkoliv několik stěžovatelů později uspělo u Ústavního soudu v boji proti přísnému formalismu soudů obecných, většina stížností byla Ústavním soudem odmítnuta, neboť Ústavní soud opakovaně zdůrazňuje, že k otázce náhrady nákladů řízení se v rozhodovací praxi vyjadřuje rezervovaně tak, že rozhodnutí o náhradě nákladů řízení, i když se může citelně dotknout některého z účastníků řízení, zpravidla nedosahuje intenzity opodstatňující porušení základních práv a svobod.¹⁰³

Vzhledem k povaze rozhodnutí o náhradě nákladů řízení (kdy nelze dovést bezprostřední souvislost s jinými ústavně zaručenými základními právy a svobodami účastníka řízení) tedy musí případné vady nákladového rozhodnutí dosáhnout značné intenzity, aby bylo dosaženo ústavněprávní roviny problému. Ústavní soud dal ve své judikatuře též opakovaně najevo, že při posuzování problematiky nákladů řízení postupuje nanejvýš zdrženlivě a ke zrušení napadeného výroku o nákladech řízení se uchyluje pouze výjimečně.¹⁰⁴

Tyto závěry je tedy třeba mít na paměti, neboť ačkoliv Ústavní soud konstatoval, že pokud obecné soudy nezohlední konkrétní okolnosti daného případu a smysl a účel §142a OSŘ, zasahují tím do stěžovatelových základních práv a svobod,¹⁰⁵ lze očekávat, že své rozhodování ohledně posuzování problematiky nákladů řízení nezmění a stále bude vyžadovat intenzivnější zásahy do základních práv a svobod jednotlivce.

¹⁰³ viz např. usnesení sp. zn. IV. ÚS 10/98, II. ÚS 130/98, I. ÚS 30/02, III. ÚS 255/05 nebo IV. ÚS 131/08.

¹⁰⁴ Usnesení Ústavního soudu ze dne 3.6.2015, sp. zn. IV. ÚS 1058/15.

¹⁰⁵ Nález Ústavního soudu ze dne 18.5.2015, sp. zn. I. ÚS 4047/14.

2.12 Předžalobní výzva v exekučním řízení?

Institut předžalobní výzvy by se v budoucnu mohl objevit i v exekučním řízení, neboť Exekutorská komora navrhla jeho zavedení u tzv. bagatelních pohledávek.

Výzva by byla úkonem soudního exekutora a na rozdíl od výzvy dle OSŘ by musela být dlužníkovi prokazatelně doručena. Doručování by navíc prováděl místně příslušný exekutor, což by mohlo naznačovat počátek uplatnění principu teritoriality v agendě soudních exekutorů. Pokud by dlužník po doručení výzvy nevyvinul žádnou aktivitu, mohlo by se rovnou přistoupit k zahájení exekuce, jinak by spor musel řešit soud. Tímto postupem by bylo možné soudům odlehčit, proces vymáhání bagatelních pohledávek by se urychlil, odpadla by povinnost soudního poplatku (v případě bagatelních pohledávek se může i např. tisíc korun jevit jako příliš vysoká částka za soudní poplatek).¹⁰⁶ Lze si tedy představit, že tato výzva by fungovala jako obdoba platebního rozkazu v nalézacím řízení.

Návrh také počítá s možností dlužníka splácet dluh ve splátkách prostřednictvím žádosti o ochrannou lhůtu (max. 12 měsíců) – po dobu trvání této lhůty by navíc dlužník nebyl omezen v dispozici se svým majetkem (jako v případě exekuce), což by podpořilo reálné vymožení dluhu u dlužníků, kteří by plnit chtěli, avšak ekonomická situace jim to nedovoluje.¹⁰⁷

¹⁰⁶ ZEMAN, Milan. *Malé shrnutí ke třetím narozeninám předžalobní výzvy* [online]. epravo.cz, 8. 1. 2016 [cit. 24. 1. 2016]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/male-shrnuti-ke-tretim-narozeninam-predzalobni-vyzvy-99996.html>>.

¹⁰⁷ *Tamtéž*.

3 Závěr

Dnešní spotřební společnost žije v *době dluhové* – dluží jednotlivci, právnické osoby i státy. Půjčit si peníze nebylo nikdy snazší, někteří podnikatelé se snaží přesvědčit spotřebitele, aby si koupil, na co nemá peníze a co většinou ani nepotřebuje; z velké části se přitom nejedná o nezbytnosti, ale např. o dovolené a vánoční dárky. A protože dlužníků – voličů je mnoho, nemohou ani překvapit časté návrhy na novelizace právních předpisů, které dlužníkům úspěšně pomáhají se dluhů elegantně zbavovat, snižují související poplatky a v podstatě přenáší „vinu“ za nesplnění dluhu na věřitele, který se stává veřejným nepřítelem, hned v závěsu za soudními exekutory.

Ministr spravedlnosti potom neváhá veřejně pronášet výroky, se kterými se opravdu nelze ztotožnit, jako např. „*Tisíce let platilo, že si má věřitel dlužníka vybírat a nést tak odpovědnost*“.¹⁰⁸ Takže tradiční institut vězení pro dlužníky zde zřejmě existoval jako výraz odpovědnosti věřitele? Věřitel je tedy ten zlý, který nutí dlužníka se zadlužit?

Samozřejmě jsou dlužníci, kteří se ocitnou v tíživé životní situaci, v důsledku které mohou upadnout do dluhové pasti z důvodu úmrtí blízké osoby, nemoci a další, kde je samozřejmě potřeba zohlednit např. zneužití tísně nebo věku, nicméně pokud se každý porozhlédneme po svém okolí, uvidíme spíše případy ultimátních spotřebitelů, kteří si nutně potřebovali půjčit na domácí kino.

Opravdu chceme tyto dlužníky zbavovat nepříjemných následků neplnění dluhů, což jen podpoří toto jejich jednání a budou si tak půjčovat dál a ještě víc? Ustanovení § 4 OZ o tom, že každá svéprávná osoba má rozum průměrného člověka a schopnost užívat jej s běžnou péčí a opatrností a každý to od ní může v právním styku důvodně očekávat, je tedy zřejmě jen líbivé prohlášení. Průměrně rozumný člověk, který dosáhl matematického vzdělání na základní škole, musí být schopen analyzovat výdaje a příjmy tak, aby věděl, kdy už se jeho finance budou pohybovat v minusových hodnotách a nést za to odpovědnost. Nyní jsme však svědky toho, že zákonodárce došel k závěru, že nelze po dlužnících požadovat nejen vědomost o výši svého dluhu, ale dokonce ani o počtu těchto dluhů (!), a to včetně subjektů z řad podnikatelů, kteří jednají v rámci svého povolání (tedy s určitou odborností).

Předžalobní výzva je rovněž jedním z institutů, které mají přinést benefit dlužníkům. Jedna z klíčových výzkumných otázek zněla, zda tento benefit má náležet všem dlužníkům bez rozdílu a s tím související otázka smyslu a účelu předžalobní výzvy.

¹⁰⁸ *Lidé v dluhové pasti mě nedojímají, nesou vinu, řekl exministr Blažek* [online]. novinky.cz, 28. 2. 2016 [cit. 20. 6. 2016]. Dostupné na <<https://www.novinky.cz/domaci/396134-lide-v-dluhove-pasti-me-nedojimaji-nesou-vinu-rekl-exministr-blazek.html>>.

Smysl a účel předžalobní výzvy se navzdory chybějící důvodové zprávě podařilo za pomoci judikatury Nejvyššího a Ústavního soudu prostřednictvím teleologického výkladu objasnit. Můžeme uzavřít, že předžalobní výzva má chránit před povinností k náhradě nákladů soudního řízení pouze ty dlužníky, kteří chtějí plnit, pohledávku nespoují a nebrání se jí, pouze na dluh zapomněli nebo o něm nemají vědomost, to vše tak, aby věřitelé snadno „nevydělávali“ na nákladech řízení. Tito dlužníci také přirozeně dluh uhradí po doručení žaloby, která, jak jsme konstatovali, plní funkci předžalobní upomínky. Jediný případ, kdy by tedy věřitel měl doplatit na to, že výzvu opomenul zaslat, je situace, kdy dlužník po doručení žaloby dluh uhradí – pak bude muset věřitel nést své náklady sám. Ovšem v této fázi řízení zřejmě nebudou náklady dosahovat extrémní výše (což samozřejmě výrazně ovlivní výše dluhu a tím i výše soudního poplatku).

Dílním účelem předžalobní výzvy je také odlehčit justici, aby soudy nefungovaly pouze jako doručovací orgány. Dle zákonodárce je totiž pro věřitele povinnost vyzvat dlužníka ke splnění snadná a zásadním způsobem jej nezatěžuje. S touto myšlenkou nelze než souhlasit, ostatně věřím, že mnoho (slušných) věřitelů by dlužníka před podáním žaloby vyzvalo ke splnění i bez toho, že by tuto povinnost stanovoval zákon. V této záležitosti jsem provedla malý průzkum mezi soudci okresního soudu v Olomouci, kteří potvrdili, že případy, kdy dlužník po doručení žaloby dluh uhradí, skutečně nejsou ojedinělé.

Problém však nastává v otázce nezbytných náležitostí, které tuto povinnost věřitele výrazně znesnadňují.

Soudy první instance a soudy odvolací se k této otázce postavily přísně a formalisticky. Jak jsem uvedla v kapitole 2.4, náležitosti byly vyvozovány z logiky věci – jedná se o identifikaci stran (dlužník musí vědět komu dluží), výši dluhu (kolik má zaplatit), právní titul (na základě čeho má zaplatit – např. smlouva o zápůjčce), podpis. S těmito náležitostmi nelze než souhlasit, zde se opravdu jedná o nezbytnosti bez nichž by výzva neplnila svou funkci. Nejasná je povinnost poskytnout přiměřenou lhůtu k plnění – zde jsme došli k závěru, že minimální lhůtou bude doba 7 dnů od zaslání předžalobní upomínky, neurčí-li věřitel lhůtu delší.

Nezतोžňuji se ovšem s nutností uvádět upozornění na následné soudní řízení. Tato náležitost v zákoně není uvedena a nevyplývá ani z logiky věci – dlužník, který chce plnit a na svůj dluh pouze zapomněl, splní i bez varování o následném soudním řízení. Každý průměrný člověk musí počítat s tím, že možnost vymáhání dluhu soudní cestou při nesplnění může nastat; opět na tomto místě připomínám princip *neznalost práva neomlouvá*, který předžalobní výzva nabourává jako celek (splatnost dluhu je vždy dána, ať už vyplývá ze zákona nebo z dohody stran). Jestliže potom má být předžalobní výzva úkonem věřitele – laika, tento bude jen stěží schopný danou náležitost dovodit.

S tím souvisí i otázka, zda by měla být předžalobní výzva úkonem samotného věřitele anebo jeho advokáta. Byť se mnozí autoři domnívají, že tento úkon je „pod úroveň“ advokátského stavu, pestrá judikatura uvedená výše nám dokládá pravý opak. Dle mého názoru se průměrný věřitel jen těžko vypořádá se všemi nutnými náležitostmi, vyřeší situace kdy např. musí vyzývat ručitele, specifikovat příslušenství, vypořádat se s tím, že dluh stále narůstá, dovodit nutnost časové souvislosti mezi předžalobní výzvou a podáním žaloby nebo rozlišit, zda se domáhat plnění ze směnky nebo ze závazku, který směnka zajišťuje. Kvalifikovaná advokátská výzva dle §11 odst. 1 písm. d) AT se skutkovým a právním rozbohem věci je v podstatě z 80% budoucí žaloba – chybí jen žalobní návrh, určení soudu a důkazní návrhy, proto se domnívám, že je zcela v pořádku tento úkon do advokátního tarifu zavést. Zároveň však nemůže docházet k automatické konzumpci předžalobní výzvy a žaloby, neboť jak jsme již dovedli, k podání žaloby nemusí vůbec dojít.

Pro dlužníka je ovšem tato situace finančně nevýhodná a přínosnější by pro něj bylo, pokud by předžalobní výzva byla úkonem věřitele – k tomu je ovšem třeba, aby se jednalo o jednoduchý úkon, u kterého nebude zákonodárce a posléze soudy požadovat odborné znalosti. Ostatně, pokud by např. z předžalobní výzvy nebylo jasné, o který dluh se jedná nebo jaká je dlužná částka, nic nebrání dlužníkovi se věřitele na tuto skutečnost dotázat, a tuto reakci mohou poté soudy velmi dobře zhodnotit při rozhodování o nákladech řízení – dlužník potom nebude moci tvrdit, že mu předmětné skutečnosti nebyly známy.

Můžeme tedy uzavřít, že nyní nemá předžalobní výzva pro dlužníky zásadní finanční výhodu, neboť jak vyplynulo ze srovnání modelových situací v kapitole 2.7, jediný rozdíl v případech s povinností zasílat předžalobní výzvu a bez této povinnosti je částka rovnající se 20% soudního poplatku. Pokud se ovšem věřitel rozhodne vyzývat sám, bez pomoci advokáta, dlužník náklady ušetří.

Při právní charakteristice institutu předžalobní výzvy jsme došli k závěru, že do podání žaloby se bude jednat o hmotněprávní nárok dle §513 OZ – příslušenství pohledávky (náklad spojený s jejím uplatněním), což by jako náklad mělo jít k tíži dlužníka. Zde samozřejmě nastane velký rozdíl v případech uvedených výše, kdy bude věřitel zasílat upomínku sám anebo pokud jej za něj bude činit jeho advokát. Po podání žaloby se povaha předžalobní výzvy změní na procesní úkon. Složitou otázku kogentnosti/dispozitivnosti §142a OSŘ prozatím nechám nezodpovězenou a otevřenou budoucím úvahám. Z povahy věci také vyplývá, že předžalobní výzva bude písemná – jednak to dovedíme z formulace zákona (*zaslat*) a jednak by věřitel jen stěží prokazoval ústní předžalobní výzvu u soudu.

Co se týče doručování předžalobní výzvy, toto je možné učinit standardními způsoby – prostřednictvím datové schránky (pokud ji mají zřízenou obě strany), poštovní přepravou, elektronicky s ověřeným podpisem a osobně, přičemž jsem nedoporučila výzvu zasílat pouhou e-mailovou komunikací. Věřitel nemusí po aktuální adrese dlužníka pátrat, vychází z listin, které jsou mu známy (např. ze smluv, faktur, obchodního rejstříku). Pokud dlužník zmaří doručení, jde to k jeho tíži a výzvu bude třeba považovat za řádně doručenu. Jestliže nedojde k doručení kvůli problémům při přepravě, jsem toho názoru, že tato skutečnost nemůže jít primárně k tíži některé ze stran a soud bude muset situaci vyřešit vlastní úvahou vzhledem k okolnostem, právům a oprávněným zájmům stran.

Otázku, zda je nutno předžalobní výzvu pouze zaslat anebo skutečně doručit do sféry dispozice dlužníka, považuji spíše za akademický problém a můžeme uzavřít, že po věřiteli nelze žádat větší úsilí, než zaslat předžalobní výzvu (typicky poštovní přepravou) na jemu posledně známou adresu dlužníka, přičemž jak jsme uvedli, případné problémy při přepravě apod. může soud zohlednit v rámci široké míry úvahy, kterou mu zákon poskytuje.

Co se týče možnosti spojit předžalobní výzvu s výzvou k plnění podle §1958 odst. 2 OZ, tuto možnost vzhledem k judikatuře Ústavního soudu (viz kapitola 2.6) připouštím, nicméně nedoporučuji, neboť výzvou k plnění teprve dojde ke splatnosti a předžalobní výzva tak není zaslána až po splatnosti, nýbrž zároveň s ní, a jak bylo uvedeno, některé soudy s tímto měly problém. Ovšem možnost spojení obou výzev je dle mého názoru zcela v souladu se smyslem a účelem §142a OSŘ, neboť dluh je dlužníkovi tímto způsobem připomenut a není důvod mu poskytovat ještě další lhůtu k plnění.

V kapitole 2.8 jsem dovedla důvody zvláštního zřetele hodné dle §142a odst. 2 OSŘ, na základě kterých je možné přiznat žalobci náhradu nákladů řízení i při nezaslání výzvy. Některé z nich jsou již podloženy judikaturou a obecně jejich výklad nečiní potíže – tyto případy vždy závisí na úvaze soudu. Mezi typické situace bude patřit např. neuhrazení dluhu v reakci na doručení žaloby, sporování pohledávky ze strany dlužníka nebo nemožnost zjištění adresy dlužníka.

Co do rozkazního řízení, v návrhu na vydání platebního rozkazu je třeba doložit zaslání předžalobní výzvy (u elektronického platebního rozkazu tuto skutečnost vzhledem k formuláři nelze pominout), pokud tak žalobce neučiní, Nejvyšší soud uzavřel, že náhrada nákladů v tomto případě žalobci nebude přiznána a ten může posléze podat odvolání a náklady požadovat v následném řízení. Tímto Nejvyšší soud vyvrátil názor, že při vydání platebního rozkazu soud náklady žalobci vždy přizná.

Nejvyšší soud také konstatoval, že funkci předžalobní výzvy bude plnit nejen žaloba, ale také předložení směnky, s čímž nelze než souhlasit, neboť je tak zachována rychlost a jednoduchost směnečného styku.

V dalších závěrech Nejvyššího a Ústavního soudu lze vysledovat důraz na zhodnocení okolností konkrétního případu, zejména zda dlužník skutečně „opomenul“ zaplatit svůj dluh, dále je třeba vzít v potaz reakci dlužníka na zahájení soudního řízení a celkově postoj dlužníka k uplatněné pohledávce. Nelze tedy izolovaně posuzovat jen to, zda věřitel způsobem určeným ustanovením §142a OSŘ vyzval dlužníka k plnění. Pokud obecný soud případ nezhodnotí dle uvedených hledisek, dojde z jeho strany k zásahu do ústavně garantovaných práv, zejména práva na spravedlivý proces.

Úplným závěrem lze říci, že ačkoliv záměr zákonodárce byl jistě chvályhodný, praktický efekt předžalobní výzvy z hlediska šetření nákladů dlužníka je v okamžiku, kdy předžalobní výzvu činí věřitelův advokát, minimální. K odlehčení justice však tento institut slouží dobře, zde tedy lze konstatovat přínos. Do budoucna můžeme doufat, že s ohledem na judikaturu Nejvyššího a Ústavního soudu (která klade důraz na posouzení okolností konkrétního případu) nebude pro věřitele problém se s předžalobní výzvou vypořádat samostatně, za což poté nebudou obecnými soudy postiženi odepřením náhrady nákladů řízení z formalistických důvodů. Rovněž můžeme doporučit vhodnou novelizaci §142a OSŘ, zejména za účelem vyjasnění nutných náležitostí předžalobní výzvy.

Seznam použitých zdrojů

Právní předpisy:

zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

zákon č. 191/1950 Sb., zákon směnečný a šekový, ve znění pozdějších předpisů

vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb. ze dne 4. června 1996, o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů

Komentáře:

JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha II. §79-180 občanského soudního řádu. Vydání druhé, doplněné a upravené.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. 616 s.

KOVÁŘOVÁ, Daniela a kol. *Odměna advokáta (komentář).* 1. vydání, Praha: Wolters Kluwer, 2016, 280 s.

LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář.* 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014. 2400 s.

LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§ 1 – 250l). Řízení sporné. Praktický komentář.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016, 1116 s.

SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta. *Občanský soudní řád. Komentář.* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1800 s.

Odborné časopisy:

BÍLÝ, Martin. Předžalobní výzva – důsledky a problémy. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 3

SVOBODA, Karel. Jaké problémy působí předžalobní výzva? *Právní rádce*, 2013, roč. 20, č. 9

TICHÝ, Jan. Jiný pohled na předžalobní výzvu a náklady s ní spojené. *Právní rozhledy*, 2014, roč. 22, č. 8

Bulletin advokacie, č. 1-2/2016, str. 59-62.

Judikatura:

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 2. 2015, sp. zn. 29 Cdo 4388/2013.

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 4. 2015, sp. zn. 29 Cdo 1466/2014.

Nález Ústavního soudu ze dne 18. 5. 2015, sp. zn. I. ÚS 4047/14.

Nález Ústavního soudu ze dne 3. 12. 2013, sp. zn. II. ÚS 2697/13.

Nález Ústavního soudu ze dne 2. 4. 2015, sp. zn. II. ÚS 2096/14.

Usnesení Ústavního soudu ze dne 20.11.2014, sp. zn. III. ÚS 3187/14.

Usnesení Ústavního soudu ze dne 3.6.2015, sp. zn. IV. ÚS 1058/15.

Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 12. 2. 2014, sp. zn. 1 Co 524/2013.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 4. 2014, sp. zn. 7 Cmo 451/2013.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 12. 3. 2013, sp. zn. 3 Co 52/2012.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 2. 12. 2013, sp. zn. 9 Cmo 404/2013.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 4. 2013, sp. zn. 2 Cmo 80/2013.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 11. 2013, sp. zn. 9 Cmo 430/2013.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 26.11.2013, sp. zn. 2 Cmo 415/2013.

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 28. 5. 2015, sp. zn. 20 Co 176/2015.

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 2. 2014, sp. zn. 97 Co 14/2014

Usnesení Krajského soudu v Ostravě (pobočka Olomouc) ze dne 29. 4. 2014, sp. zn. 40 Co 243/2014.

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 4. 2014, sp. zn. 75 Co 25/2014.

Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 26.6. 2013, sp. zn. 19 C 49/2013.

Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 31. 5. 2013, sp. zn. 14 Co 264/2013.

Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 09. 2013, sp. zn. 23 Co 210/2013.

Sbírka rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu, sešit 9/2015, rozhodnutí č. 75.

Internetové zdroje:

DOSTÁL, Jiří. *Výzva ke plnění vs. předžalobní výzva dle §142a občanského soudního řádu* [online]. epravo.cz, 19.1.2015 [cit. 11.10.2015]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/vyzva-k-plneni-vs-predzalobni-vyzva-dle-142a-obcanskeho-soudniho-radu-96532.html>>.

KOUKAL, Pavel, HANKOVÁ, Lenka. *Předžalobní výzva ke plnění podle 142a občanského soudního řádu* [online]. epravo.cz, 5. května 2014 [cit. 11.10.2014]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/predzalobni-vyzva-k-plneni-podle-142a-obcanskeho-soudniho-radu-94049.html>>.

VOJÁČKOVÁ, Sylva. *Obsah předžalobní upomínky - §142a O. S. Ř.* [online] epravo.cz, 9. 7. 2014 [cit. 26. 6. 2016]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/obsah-predzalobni-upominky-142a-o-s-r-94634.html>>.

ZEMAN, Milan. *Malé shrnutí ke třetím narozeninám předžalobní výzvy* [online]. epravo.cz, 8. 1. 2016 [cit. 24. 1. 2016]. Dostupné na <<http://www.epravo.cz/top/clanky/male-shrnuti-ke-tretim-narozeninam-predzalobni-vyzvy-99996.html>>.

Lidé v dluhové pasti mě nedojímají, nesou vinu, řekl exministr Blažek [online]. novinky.cz, 28. 2. 2016 [cit. 20. 6. 2016]. Dostupné na <<https://www.novinky.cz/domaci/396134-lide-v-dluhove-pasti-me-nedojimaji-nesou-vinu-rekl-exministr-blazek.html>>.

Ostatní zdroje:

Rozhodnutí kárné komise České advokátní komory ze dne 22. 1. 1999, sp. zn. K 233/98.

Rozhodnutí kárné komise České advokátní komory ze dne 15. 3. 2002 sp. zn. K 123/01.

Rozhodnutí kárného senátu kárné komise ČAK ze dne 2. 9. 2008 sp. zn. K 25/2008

Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (sněmovní tisk 537).

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá tématem předžalobní výzvy (§142a občanského soudního řádu). Tento institut je součástí českého právního řádu od roku 2013 a během tří let své existence ovlivnil již mnoho soudních rozhodnutí, což je také jeden z důvodů, proč bylo toto téma vybráno ke zpracování v diplomové práci.

Předžalobní výzva představuje povinnost věřitele zaslat dlužníkovi výzvu k plnění ještě předtím, než se v dané věci obrátí s žalobou na soud, jinak mu nebude v řízení před soudem jako žalobci přiznána náhrada nákladů řízení (ledaže by existovaly důvody zvláštního zřetele hodné, které by i přes nezaslání výzvy dle názoru soudu odůvodňovaly přiznání nákladů řízení).

V práci jsou nejprve řešeny více teoretické otázky (např. charakteristika předžalobní výzvy, její smysl, účel a nutné náležitosti), které jsou dále následovány problémy praktičtějšího rázu (např. doručování nebo odměna advokáta). Poté je shrnuto stanovisko nejvyšších soudních instancí, které poněkud zmírnily tvrdý přístup nižších soudů.

Ačkoliv se na první pohled může tento institut jevit jednoduše a srozumitelně, určité jeho aspekty činí výkladové a aplikační obtíže – a právě zde vyvstávají některé výzkumné otázky, na které se tato práce snaží nalézt odpověď: jaký je smysl a účel tohoto institutu? Má tento dlužnický benefit náležet všem dlužníkům bez rozdílu? Jaké jsou nutné náležitosti předžalobní výzvy? Jak velké dobrodiní pro dlužníky předžalobní výzva představuje? Kdy je možné přiznat žalobci náklady řízení i přes nesplnění povinnosti zaslat předžalobní výzvu? Měla by být předžalobní výzva úkonem advokáta?

Klíčová slova

Předžalobní výzva, civilní právo, procesní právo, náklady řízení, občanský soudní řád, advokát, odměna, soud

Abstract

The topic of this thesis is The Notice Made before Court Action (§142a of code civil – procedure). This institute has been a part of czech law since 2013 and in these three years it has influenced many court desicions – this is also one of the reasons why it was chosen as a topic.

The Notice Made before Court Action represents the duty of creditor to send an appeal to the debtor so he could fulfill his debt before the creditor takes legal action (as a plaintiff), otherwise the creditor shall not be granted the procedure costs (unless there are come special occasions).

At first the thesis deals with theoretical questions (f.e. characteristic of the Notice Made before Court Action, its meaning, purpose and necessary requirements), which are followed by more practical problems (f.e. delivery or attorney’s fee). Then the view of the highest courts is summarized – there was some alleviation of the lower courts’ approach.

Even though this institute can seem very simple and comprehensible at the first look, some of its aspects cause interpretation and aplication problems – and this is where some investigative questions raise, which the thesis tries to answer: what is the meaning and purpose of this institute? Shall it belong to all the debtors? What are the necessary requirements? How big of a benefit does the Notice Made before Court Action represents? When is it possible to grant plaintiff the procedure costs despite not sending the Notice Made before Court Action? Should it be an act of an attorney?

Key words

The Notice Made before Court Action, civil law, procedure law, procedure costs, code civil
- procedure, attorney, fee, court